

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja in tiska časopisno podjetje Slovenski poročevallec - direktor Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-11, telefon 2-522 do 23-526 - Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896 za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. - Pošta: predal št. 29 - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana številka 104/1-367 - Mesečna naročnina 220 din

PO ODGOVORU HRUŠČEVA NA PREDLOG O SKLICANJU SESTANKA ŠEFOV VLAD

Ugoden odmev po svetu

V Washingtonu se še posvetujejo, medtem ko v Londonu niso zadovoljni s predlaganim datumom sestanka šefov vlad v OZN

Moskva, 24. jul. (TASS). Predsednik sovjetske vlade Hruščev je danes ponovno potrdil, da Sovjetska zveza sprejema predlog o konferenci šefov vlad v okviru Združenih narodov.

Sovjetska vlada meni, da ni treba delovati izven Združenih narodov, ki morajo biti na strani miru in mednarodne varnosti. Je dejal Hruščev. Poudaril je, da ni važna oblika sestanka, marveč, da je bistvo v tem, da se kakoj stori ukrepe, ki bodo odvrnili vojno nevarnost. Pri-sotnosti indijskega premiera Nehruja bo veliko prispevala k temu, je dejal Hruščev.

Sej sovjetske delegacije v OZN Sobolev pa je sinoči izročil sekretarju OZN Hammarskjöldu pismen predlog, naj bi se v ponedeljek že začela konferenca šefov vlad v Varnostnem svetu.

V Washingtonu se je danes sestala nacionalni svet za varnost ZDA. Sestanku je prisostvoval tudi Eisenhower. Razpravljali so odgovor na zadnje poslanico Hruščeva.

Večina demokratičnih senatorjev in nekaj republikancev v američkem Kongresu je ugodno sprejela sovjetski odgovor na predlog, da se šefi vlad sestanejo v okviru Varnostnega sveta.

Madžarski odgovor na noto

Beograd, 24. jul. (Tanjug). - Madžarski veleposlanik v Beogradu g. Lajos Csebi je 21. julija izročil na Brioni državnemu sekretarju Koči Popoviču odgovor na noto, ki jo je jugoslovanska vlada poslala Madžarski 23. junija tega leta. Jugoslovanska nota se je nanašala na madžarsko uradno sporočilo v zvezi z usmrtno izvedbo Imre Nagya in njegovih sodelavcev.

dopolne je britanska vlada proučevala sovjetski odgovor.

V britanskem zunanjem ministertvu so mnenja, da je rok za sklicanje sestanka (ponedeljek) prekratek, da pa je Britanija pripravljena iti na sestank brez bo mogoče. »Britanski vladi je drago, ker je Hruščev, kot je videti, sprejel britansko sugestijo za sklicanje posebnega sestanka Varnostnega sveta na ravni ministrskih predsednikov, je dejal predstavnik Foreign Officea.

Britansko pripombo o predl-trem roku je treba tolmačiti k. l. željo, da se britanska vlada še pred sestankom posvetuje z ostalimi zavezniki.

Ko so predsednika Macmillana vprašali, če bo sestanku prisostvoval tudi predsednik ZAR Naser, je britanski premier odgovoril, da je še prezgodnje govoriti o tem, kdo bo mimo sedanjih članov Varnostnega sveta še prisostvoval sestanku.

Spriče sovjetskega predloga, da bi bile tudi arabske države zastopane na sestanku šefov vlad, so odgovorni krogi v Kairu mnenja, da bi bil predsednik

Naser pripravljen odpotovati v New York, če bi ga povabili. Politični krogi v Kairu so prepričani, da obstajajo možnosti za relativno hitro rešitev krize na Srednjem vzhodu. Pravijo, da k popuščanju napetosti prispeva tudi postopno priznavanje nove iraške republike. V tej zvezi opozarjajo predvsem na priznanje, ki ga je novi republik dala Indija, vodilna sila v skupini bandunskih dežel. Veliko važnost pripisujejo tudi jugoslovanskim naporom za rešitev krize. Po mnenju kairskih krogov deluje pozitivno na popuščanje napetosti razplet tudi v Libanonu. V Kairu namreč pričakujejo, da bo na zasedanju libanonskega parlamenta 31. julija mogla sodelovati tudi vsa opozicija.

ODMEV V SVETOVNEM TISKU

Ves svetovni tisk komentira predlog za sklicanje posebnega Varnostnega sveta na ravni ministrskih predsednikov in sovjetski odgovor na ta predlog.

»Washington Post« poudarja, da se je Amerika znašla v položaju, da mora prisostvovati sestanku, ki ga ne mara. Toda če bo do tega sestanka vendarle prišlo, moramo storiti vse da bo čim bolj uspešen. In ne smemo ga jemati kot naš poraz, pravi washingtonski list.

Britanski »News Chronicle« pa komentira sovjetski odgovor na britansko pobudo. »To lahko pomeni novo upanje za mir in popuščanje napetosti v svetu,« piše list in dodaja, da v ponedeljek verjetno do sestanka ne bo moglo priti, ker se prav v ponedeljek sestanejo v Londonu članice bagdadskega pakta. »Daily Express« pa je mnenja, da bi Britanija morala sprejeti rok, ki so ga postavili Rusi.

Sovjetski tisk pa se je danes spustil v polemiko z Eisenhowerjem, v polemiko, ki jo je Hruščev v svojem odgovoru na Zahodni predlog opustil. »Pravda« očita Američanom, da so v odgovoru na poslanico predsednika Hruščeva uporabljali neodgovoren ton. »Izvestija« pa menijo, da je Eisenhower v

Iskanje kandidata

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

Bejrut, 24. jul. (Telegram). Sedaj je bilo dokončno objavljeno, da so odložili volitve predsednika libanonske republike na 31. julij. Sedaj moramo najti samo še skupnega kandidata. »mi je povedal neki bejrutski politik, ki je dodal, da je na razpolago precejšnje število imen, ki bi prišla v poštev za volitve. Vlada hoče vsiliti svojega lastnega kandidata. Opozicija pa se temu upira. Predsednik parlamenta Osseiran je zato zahteval odložitev volitev, da bi imele obe strani čas za premislek in čas za dogovor o enem samem kandidatu.

Ze vse te dni se vse politične skupine v Bejrutu izredno živahno posvetujejo, kar kaže, da se splošno težnje pomikajo v smeri kompromisa. Voditelji opozicije so sinoči ponovno izdali ukaz vsem uporniškim skupinam, naj dokončno prekinejo ogenj, da ne bi še bolj zapletli položaja.

Nad vsem političnim življenjem v Libanonu pa visi ameriška intervencija. Včeraj smo bili pričakovati, da bo na zasedanju libanonskega parlamenta 31. julija mogla sodelovati tudi vsa opozicija.

ODMEV V SVETOVNEM TISKU

Svojem odgovoru na sovjetsko poslanico pačil dejstva. »Pravda« ocenjuje ameriški odgovor kot poskus opravičiti anglo-ameriško intervencijo v Libanonu in v Jordaniji.

Diplomatska krouka

Beograd - Ministrski predsednik Kambodže princ Norodom Sihanuk je poslal predsedniku Titu brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za poslano poslanico, poudarjajoč, da sta obe državi v enaki meri pobornici za neodvisnost, svobodo in mir.

Brioni - Danes ob pol devetih je japonski veleposlanik Tosikazu izročil poverilnice predsedniku Titu.

Brioni - Veleposlanik burmanske unije U Hla Maung je danes v prisotnosti sekretarja za zunanje zadeve Popoviča izročil predsedniku Titu poslanico predsednika burmanske vlade U Nuja.

Rabat - Ministrski predsednik maroške vlade in zunanji minister Balarfej je danes sprejel jugoslovanskega poslanika Mustafa Viloviča. Govorila sta o mednarodnih dogodkih.

je razumljivo. Ameriške čete so bile v Libanonu zelo hladno sprejete. Zato tudi ni redko videti, kako ameriška letala mečejo na mesto letake, ki v vseh jezikih, katere govorijo v Libanonu, razlagajo »ameriško poslanstvo«. Murphy si predvsem želi, da bi čimprej dosegli sporazum in da bi se čimprej položaj toliko uredil, da bi se ameriške čete lahko umaknile, ne da bi pri tem trpela njihova čast. Izjavil je, da so se ameriške čete pripravljene takoj umakniti na prošnjo katere koli nove libanonske vlade. To je seveda samo del celotne slike. Upoštevati bi morali še vpliv OZN na Bejrut in na celoten položaj na Srednjem vzhodu in še druge elemente. Prav gotovo pa je, da se bo položaj še ta teden precej razbistril in da bo morda v najbližji prihodnosti prišel na površje kandidat za predsednika Libanona. Nekateri ne izključujejo možnosti, da bo to nepolitična osebnost, ki se je doslej držala bolj v ozadju.

V Bejrutu pa je sicer položaj popolnoma miren in se življenje odvija tako kot pred dobrim mesecem, torej pred zapletom na Srednjem vzhodu. Le porušene hiše pričajo o ogorčenih bojih, ki so divjali v libanonskem glavnem mestu še pred tednom dni. Jaka Stular

Nova metoda

Zeneva, 24. jul. (Tanjug). - Atomski strokovnjaki Vzhoda in Zahoda so dosegli danes še en sporazum o metodah za odkrivanje nuklearnih eksplozij. Gre za seizmično metodo, ki jo bodo vnesli v seznam osnovnih metod za odkrivanje in identifikacijo nuklearnih eksplozij. To je tretja metoda, ki so jo vnesli v ta seznam.

Etiopski minister za trgovino in industrijo v Beogradu

Beograd, 24. jul. (Tanjug). V Beograd je danes prispel minister za trgovino in industrijo in predsednik planske komisije Etiopije Abeba Reta, ki bo ostal v naši državi več dni kot gost državne podsekretarja komiteja za zunanjo trgovino Vladimira Velebita. Z njim so prispeli tudi sekretar trgovinske zbornice Etiopije Idris Soliman, generalni sekretar ekonomske pomoči Blai Abai in sekretar ministarstva za trgovino in industrijo Asefa Haptu. Na zemskem letališču sta jih sprejela državni podsekretar komiteja za zunanjo trgovino Vladimir Velebit in etiopski veleposlanik v Jugoslaviji Amia Abera. Minister Abeba Reta bo napravil več protokolarnih obiskov in si ogledal tudi nekatere industrijske naprave.

Čistke in rehabilitacije

V Bagdadu se čistajo iz državne uprave ljudi, ki so se kompromitirali pod starim režimom - Irak bo spoštoval svoje mednarodne obveznosti

Bagdad, 25. jul. (Tanjug). Šef iraške revolucije Kasem prejema iz vse dežele solidarnostne brzojavke. Po vsej državi in v Bagdadu vlada popoln red. Direkcija iraške petrolejske družbe pa je sporočila, da je proizvodnja petroleja normalna in na neizpremenjeni ravni. Vse to dokazuje, da je revolucija v Iraku ni škodovala upravičenih gospodarskih interesov drugih držav.

Bagdadski radio nenehno objavlja imena uradnikov, policajev in oficirjev, ki so bili upokojeni ali izločeni iz državne aparata in iz vojske. Te ukrepe sprejema javnost z odobravanjem, ker vidi v njih jamstvo, da misli nova vlada na dejanske reforme. Hkrati je v teku rehabilitacija vseh tistih, ki jih je prejšnji režim poslal v zapor in so izgubili svoje položaje.

Nova iraška republika je naletele na popolno razumevanje drugih arabskih držav, s katerimi doslej ni bilo nobenega konstruktivnega sodelovanja. Temu sodelovanju se je namreč upiral stari režim, ki mu

obveznosti in da bo zaščitila vse tujce in njihovo premoženje.

Podobna zagotovila je dal tudi iraški veleposlanik v Bonnu Sulajman. Dejal je, da bo njegova vlada spoštovala vse politične in gospodarske sporazume iz preteklosti, vključno s sporazum o eksploataciji nafte. Dodal je, da bo Irak nadaljeval sodelovanje z zahodnimi silami, da bi se ohranil mir. »Stevine države so že priznale republikansko vlado v Iraku in pričakujemo, da bodo to v kratkem storile tudi zahodne dežele, s katerimi smo bili v prijateljskih odnosih,« je dejal veleposlanik Sulajman.

Iz dobro obveščenih krogov v Tokiju poročajo, da bo Japonija v bližnji prihodnosti priznala republiko Irak.

Bonn se je vdal pritisku

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

Bonn, 24. jul. (Po telefonu). Epiteti o realistični in modri politiki zahodnonemške vlade, ki so do včeraj prodirali v tujkajšnje javnosti, so spet spravljeni tam, kamor spadajo, v arhivu. Neutrarno stališče, ki ga je zavzemal Bonn od začetka krize, je bilo v včerajšnje izjavo vlade pokopano: prekret je prišel iznenada, prej kot se je mislilo. Iluzije, ki so do včeraj še obstajale o možnosti vodenja take politike, ki se v vseh podobnostih ne strinja z osnovnimi melodijami »velikih« v atlantskem orkestru, so se razblinile ob neobičajni pismeni izjavi vlade, s katero odobrava ameriško in britansko akcijo v Libanonu in Jordaniji.

Kljub prejšnjim ostrim očitkom, da so bili ti koraki storjeni brez posebnega posvetovanja in dogovora z zahodnimi atlantskimi zavezniki, med njimi tudi z Zahodno Nemčijo, in kljub temu, da ima Bonn drugačne interese v državah Srednjega vzhoda, kot jih ima OZN in Velika Britanija, je bil glas »starejšega brata« drugje strani oceana močnejši.

Po včerajšnjem obisku ameriškega veleposlanika pri Adenauerju, ki ga je sprejel mejsor vlade, je uradni Bonn skliceval. Sklicevanje na naj-nost absolutne »atlantske discipline« ne glede na mnoge pomisleke v Bonnu, je bilo - kot se je zvedelo - glavno orožje ameriškega veleposlanika.

Temu obisku bo v soboto sledil obisk državnega sekretarja ZDA Dullesa. Predstavnik v tujkajšnjih diplomatskih krogih potrjujejo, da bo Dulles med svojim kratkim »letečim« obiskom proučil z zahodnonemškimi politiki spor o Srednjem vzhodu, razpravo v OZN ter posvetovanja v okviru stalnega sveta Atlantskega pakta. Med Dullesovimi bivanjem morajo proučiti tudi priznanje nove vlade v Iraku. Včeraj je bilo bonnsko stališče nedoločeno, češ da to vprašanje še ni aktualno. Formalna obrazložitev pravi, da Irak še nima novega šefa države. - Hkrati je minister za prosveto

Zahodna Nemčija, čeprav je miljenec Dullesa v Evropi, v odločnem trenutku svojih zaveznikov nima lastne besede, je izvalilo prejšnje dni mnogo kritike na straneh tujkajšnjih listov.

Vladina izjava in okoliščine, zaradi katerih je do nje prišlo, so potrdile prejšnje kritike in paralizirale odmev in javnem mnenju. Samo »Die Welt« je reagiral, toda ne v obliki komentarja, pač pa v obliki resignirane glose, ki neusmiljeno odkriva vso bedo zahodnonemškega zunanje-političnega kurza.

»Spoznanje o politični nemoci Zvezne republike je brizgnilo kot hladna ploha na Bonn-pišje list. Dogodki zadnjih dni so dali Zahodni Nemčiji pretresljivo lekcijo, ki utegne biti koristna, če bo Bonn v bodoče pripravljen na večjo skromnost. Uporaba Nitzschejevega reka »Človek bodi stvaren« bo za dolgo bolj učinkovita, kot parada častnih čet in krasitev lastnih prsi z emblemi brez pomembnih zaslug.

To globoko spoznanje in verjetno prej zamišljena karikaturna, sta edino reagiranje. Po naslovom »Skupna zahodna platforma« prikazuje karikaturo tramvaj v puščavi, v katerem je Dulles voznik, Adenauer in predstavniki drugih držav NATO pa precej razburjeni potniki. Potnikom ne uspe da bi govorili z voznikom, ki strogo kaže na napis nad svojim sedežem, da je »vsak razgovor med vožnjo prepovedan«.

Ta risba je danes že neaktualna. Predstavnik voznika je žepoval svojo besedo in tudi sam voznik Dulles bo v soboto začel razgovore z enim od svojih potnikov. Vendar je danes lahko trdimo, da v tujkajšnji vizi ni bilo nobenega odmeva.

enkrat ne bosta dosti omenjena. To je povedal potnik Adenauer že včeraj, če pa tega ne bi storil, bi voznik še naprej kazal na napis o molku. Djordje Zelmanović

23. julija je dopotovala v Beograd indonezijska trgovinska delegacija, ki jo vodi Muhamed Nazir. Delegacijo je dočkal Milan Brčić

Prisostvovali tudi predsednik zunanjepolitičnega senatnega odbora Theodor Green, senatorji Fulbright, Humphrey in Morse ter direktor agencije za informacije George Allen.

Uspeh »Doline miru«

Washington, 24. jul. (Tanjug). Član ameriškega Kongresa John Blatnik je ožjemu krogu povabilencev, članov Kongresa in vladnih funkcionarjev, predstavil jugoslovanski film »Dolina miru«. Predstavi so prisostvovali tudi predsednik zunanjepolitičnega senatnega odbora Theodor Green, senatorji Fulbright, Humphrey in Morse ter direktor agencije za informacije George Allen.

Film je bil toplo sprejet. Vsi navzoči so ga ocenili kot umetniško delo, prežeto s humanostjo. Predvajanju filma je prisostvoval tudi jugoslovanski odpravnik poslov v Washingtonu Franc Primožič.

VREMI

Stanje, 24. julija: Hladen zrak, ki zajema srednjo Evropo in Balkan, se počasi pomika proti vzhodu. Z Atlantika se pomikajo proti kontinentu vedno nove, vendar slabotne frontalne motnje. Napoved vremena za petek: Mejnajoče se oblačno vreme, v popoldanskem času so možne manjše krajevne pljone, oblačnost pa se bo še nekoliko povečala. Temperatura ponoči med 10 in 15. V Prigorju okoli 18, najvišje dnevne med 20 in 25 stopinjami C. Na severnem Jadranu bo spremenljivo oblačno, na južnem pa pretežno oblačno vreme.

Proizvodnja in cene

v prvem polletju letos

Beograd, 24. jul. (Tanjug). — Industrijska proizvodnja se je v prvih šestih mesecih letos povečala za 11,9% v primerjavi s istim časom lani. Po posameznih industrijskih panogah izkazujeta največje povečanje elektroindustrija in elektroenergija — 24%, tobačna industrija 63%, živilska industrija 16%, industrija nafte in kovinska industrija 14% itd. Zelo je pomembno, da se je tudi proizvodnja blaga za široko potrošnjo znatno povečala. Povečali so se izdatki za 9 odstotkov, usnja in obutev za 15%, gume za 9%, radijski aparati za 31,3%, žarnice za 8 odstotkov, pohištva pa za 5 odstotkov več kakor v prvem polletju lani.

Ugoden razvoj industrijske proizvodnje, kakor tudi znaten

uvoz, ki je bil v prvem polletju za 6% večji, kakor lani v istem času, sta vplivala na izboljšanje oskrbovanja trga v primerjavi z oskrbovanjem v začetku leta. Denarni dohodki prebivalstva so bili za okoli 17% večji, kakor v prvem polletju lani. Pri tem se je sklad plač povečal za 18,6 odstotka, socialni prejemki za 10,8%, prejemki prebivalstva na vasi pa za 22 odstotkov. Neblagovni izdatki v preteklem letu kažejo hitrejšo naraščanje kakor skupni dohodki in so bili za 28,3 odstotka večji, kakor v prvem polletju lani. Odplačila potrošniških kreditov so bila v prvih šestih mesecih letos za 8,7 milijarde večja, kakor nanovo odobreni krediti.

Visoka stopnja neblagovnih izdatkov je posledica relativno manjšega povečanja kupnih skladov prebivalstva, ki pa so za 14% večji, kakor v prvem polletju lani. Odplačila potrošniških kreditov so bila v prvih šestih mesecih letos za 8,7 milijarde večja, kakor nanovo odobreni krediti.

Letos se nam obeta zelo dober pridelek jabolk, ki ga po močno ogroža ameriški kapar, še bolj pa jabolčni zavjatek, ki povzroča drvičnost plodov, predvsem jabolk in hrušk. Zaradi opozarjamo sadjarje, da je sedaj nastopil čas za skropljenje jablan in hrušk proti drugemu zarodu jabolčnega zavjateka in ameriškega kaparja.

Za skropjenja proti jabolčnemu zavjateku in kaparju uporabljajte 1% tekoči PANTAKAN-CHROMOS ali DIDITIN-ZORKA, pozne jabolčne sorte pa tudi lahko skropite z 0,4% SVINCENIM ARZENIATOM, ki pa nima učinka na ameriškega kaparja.

31. št. tednika »Kommunist«

31. številka tednika KOMUNIST v slovenski izdaji objavlja naslednje sestavke: MINILO JE DESET LET. Spasje Velimirovič: OSNOVE NAGRAJEVANJA. — Dragan Stojiljković: VZROKI NEVARNOSTI. — Voljislav Arsenjevič: PETROLEJ SREDNJEVA ZHODA. — Dragan Marković: POL RESNICE — CELA LAZ. — OB TRAGEDIJAH NA GRADBISCU KOKIN BROD. — Marinko Grubič: KAKO IZVOLJATI DELO LJUDSKIH POSLANCEV. — Mirko Vujčić, POMIRITE SE, CLOVER! — Josip Kiržin: NAPAKA IN KAZEN — Stjepan Dušević: ENAKOMERNOST. — Ali Tudi ZAOSTAJANJE. — Dr. Najdan Pašić: OD DRŽAVE DO »NEDEŽAVE«. — Branko Prnjati: MEDREPUBLIKO KULTURNO SODELAVANJE. — Pumiša Perović: SAVA KOVAČEVIĆ (ob 15. obletnici smrti).

V. FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA FILMA V PULJU

Peti dan — boljše

Pulj, 24. julija. Danes je peti dan petega filmskega festivala v Pulju, in s strani kolonad so prestavili na vidno mesto ob vhodu velika lepaka filmov »H 8« in slovensko-talijanske koprodukcije »Velika sinja cesta«, ki boslja nočjo na programu v Areni.

Pulj, 24. julija. Danes je peti dan petega filmskega festivala v Pulju, in s strani kolonad so prestavili na vidno mesto ob vhodu velika lepaka filmov »H 8« in slovensko-talijanske koprodukcije »Velika sinja cesta«, ki boslja nočjo na programu v Areni.

VAŽNO SPOROČILO SADJARJE

Letos se nam obeta zelo dober pridelek jabolk, ki ga po močno ogroža ameriški kapar, še bolj pa jabolčni zavjatek, ki povzroča drvičnost plodov, predvsem jabolk in hrušk.

1/2% — 3/4% BAKRENIM APNOM ali 0,3% DITHANOM, ali pa še bolje, s kakšnim zvepljenim pripravkom, n. pr. z 0,5% COGNOM ali TRIOVITOM ali z 1% ZVEPLENOAPNENO BROZGO. Ti zvepljeni pripravki imajo delni učinek tudi proti rdečemu pajku.

Vse kombinirane pripravke moramo porabiti v sveže pripravljene, ker sicer izgubijo na učinkovitosti.

Prav tako ponovno opozarjamo gojitelje malin, naj poskrbijo za malinove nasade z enim izmed naslednjih pripravkov: 0,15% TEDIOM, KRATIN, ali METASYSTOX in sicer 1/4 decilitra na 100 litrov vode, da uničijo nove zalege nevarne malinove mušice pod lubom letošnjih mladice.

Se boljše je skropiti maline s kombiniranim škropivom 0,3% DITHANOM ali z 0,5% BAKRENIM APNOM z dodatki TEDIOMA, EKATINA ali METASYSTOXA v 0,15% jakosti, da ob enem preprečujemo širjenje nevarne glivične bolezni DIDIMELE, ki povzroča sušico malin.

Končno opozarjamo gojitelje breskovich nasadov še na nevarnega breskovega zavjateka (Cydia molesta), katerega ličinke (vrvičice) uničujejo vrličke breskovich pogankov, ki se zaradi tega pojavljajo, pojavljajo in posušijo. Ličinke se tudi zavrtijo v plodove in povzročajo »rivičnost breskev«.

S skropljenjem sedaj temu škodljivcu ne pridemo prav do živca zato potrebujemo vse rjave poganki in jih sežigamo, okužene plodove pa zakopljamo sloboko v zemljo ali pokrijemo prašičem.

Sadjarji, od sedanjega skropljenja sadnega drevja pa največ odvisna kakovost letošnjega pridelka sadja. Zaradi tega vam priporočamo, da ohranite s pravčasnim skropljenjem obilen in zdrav pridelok sadja, ki ga vsi željno pričakujemo.

Kmetijski inštitut Slovenije v Ljubljani

In še nekaj, kar dovoljno opravičuje zamudo: očitno se šele sedaj začela postopoma dvigati raven prikazanih filmov. Obrat na bolje sta povzročila predvsem koprodukcija film med Avalo-filmom in Studiem »Maksim Gorki« »Aleksa Dundič« in pa — vsaj delno — tudi »Dobro morje« Triglav-filma.

Plenum CK Ljudske mladine Hrvatske

Zagreb, 24. jul. (Tanjug). Tretji plenum CK Ljudske mladine Hrvatske, ki se je danes začel v pionirskem mestu poleg Zagreba, razpravlja o nadaljnjem razvoju mladinske organizacije in njenem usposabljanju za odgovorne naloge v skladu s sklepi VII. kongresa ZKJ. Razpravljal bo tudi o družbeni dejavnosti mladine v drugih organizacijah, kakor tudi o nekaterih problemih Ljudske mladine. Posvetovanju prisostvuje tudi organizacijski sekretar CK ZK Hrvatske Zvonko Brkić.

VČERAJ IN DANES

Napredek živilske industrije

Zrenjanin, 24. jul. (Tanjug). V kombinatu živilske industrije »Servo Mihajl« v Zrenjaninu je začel polkizkus obratovati nov obrat hidrirnice, ki bo vsak dan izdelal po 20 ton rastlinskih maščob, poleg tega pa še 120 tiste klenice oksigena. Polkizkus obratovati je začela tudi glikozerija, ki izdeluje v enem oddelku sirup za industrijo bonbonov, v drugem pa sladkor za medicinske namene in za jestvine. Za izdelavo škroba je preskrbljena dovolj koruze, ki pa zaradi visokih cen znatno podražuje proizvodnjo.

Razgovori z gospodarsko delegacijo Indonezije

Beograd, 24. jul. (Tanjug). Danes so se začeli v Beogradu razgovori med gospodarskimi delegacijama Jugoslavije in Indonezije o možnostih gospodarskega sodelovanja obah držav. Razpravljali so tudi o sodelovanju v ladjedelnstvu, Jugoslovansko gospodarsko delegacijo vodi član zveznega izvršnega sveta Hasan Brkić, na

čelu indonezijske gospodarske delegacije pa je minister za pomorstvo Mohamed Nazir. Razgovorom je prisostvoval tudi indonezijski veleposlanik v Beogradu, Soedarsono.

Indonezijski minister za pomorstvo Mohamed Nazir je grobljane položil v eno od dveh polne Neznane junaka na Avall. Za člane gospodarske delegacije Indonezije, ki bo jutri odpotovala na Reko, je član zveznega izvršnega sveta Hasan Brkić priredil opoldne slavnostni obed v hotelu »Palace« v Beogradu.

Novi rušilec »Split«

Split, 24. julija. (Tanjug) Novi rušilec »Split« bo priplul 27. t. m. v luko Split, po kateri se imenuje. Ob tej priliki bodo zastopnik vrhovnega komandanta, komandant Jugoslovanske vojnne mornarice in predsednik splitskega občinskega ljudskega odbora prvi obiskali to našo največjo vojno enoto, ki jo je v začetku meseca izročila reška ladjedelnica naši vojni mornarici. Na svečanosti v Splitu ho predsednik ljudskega odbora Rade Dumančić izro-

čil rušilcu darove mesta Splita. Pri tej svečanosti bodo sodelovali tudi enote Jugoslovanske vojnne mornarice.

Rušilec »Split«, ki je enak najsoodnejšim vojnim enotam te vrste na svetu, so zgradili v splitski in reški ladjedelnici, kjer so opravili največ dela. Rušilec je dolg 120 m in ima najsoodnejšo oborožitev.

31 žrtov nesreče pri gradnji hidrocentrale Kokin Brod

Beograd, 24. jul. (Tanjug). — Davi je umrl v bolnišnici v Titovem Uliču miner Amir Nemović iz vasi Orašca v priprejolskem okrugu. S tem se je število žrtv nesreče v predoru hidrocentrale Kokin brod povečalo na 31.

Veleposlanik ZSSR v Beogradu Ivan Zamčevski in odpravnik poslov poslanstva Demokratične republike Nemčije Walter Vosseler sta v pismih, poslanih predsedniku Ljudske skupščine Srbije Jovanu Veselinovu in predsedniku izvršnega sveta Srbije Milošu Miniću izrazila sožalje zaradi nesreče, ki se je nedavno pripetila na gradbišču hidrocentrale v Kokinem brodu.

Dobrodošel dež

Zagreb, 24. jul. (Tanjug). Dež, ki je v zadnjih dneh padel v Hrvatski, je ugodno vplival na posevke, zlasti koruze, sladkorne pese in krompirja. Zelo primanjkuje padavin v Liki, Baniji, Kordunu in Dalmaciji, kakor tudi v nekaterih krajih severozahodne Hrvatske, razen v okolici Varaždina. Deževalo je tudi v Gorskem Kotaru, srednji Istri in Hrvatskem Primorju, kar bo zelo ugodno vplivalo na razvoj rastlinstva.

Novi Sad, 24. jul. (Tanjug). — Včeraj je deževalo po vsej Vojvodini, največ v okolici Srpske Mitrovice. Stanje poljskih kultur je v glavnem dobro. Večji pridelki koruze, sladkorne pese in nekaterih drugih kultur se lahko pričakujejo na velikih gospodarstvih.

Skoplje, 24. jul. (Tanjug). V Makedoniji je znatno deževalo v okolici Skoplja, Prilepa, Krive Palanke in Stipa. V zadnjih dveh dneh sploh ni deževalo. Ako ne bo dežja, bo suša slabo vplivala na razne kulture, zlasti na tobak in koruzo. Suša je vplivala že na tobak, cigar pridelki bo v prilipskem okolišju, ki je največje proizvodno središče v naši državi, manjši kakor lani, zato pa bo kakovost tobaka mnogo boljša.

Zaradi strupenosti teh pripravkov je potrebna posebna previdnost za ljudi, domače živali in čebele, ki so za vsa ta sredstva zelo občutljive.

Navedena sredstva dobite pri kmetijskih združenjih ali pa jih naročite pri podjetju AGROTEHNIKA v Ljubljani, Celju in Mariboru.

Zaradi sušnega vremena v maju mesecu se letos skoraj nikjer ni pojavil na jablanah v večjem obsegu škrtip ali fuzizidij, pač pa se ponekod širi pepelasta plesen in sadna gniloba (monilija). Da omejimo te glivične bolezni, priporočamo vse prej navedene pripravke v kombinaciji s kakšnim baktericidnim pripravkom, n. pr. z

Včeraj popoldne so imeli v prostorih dekanata fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterino škromno slovesnost. Dekan fakultete ing. prof. Franjo Rainer je v prisotnosti predstavnikov republiške in okrajne uprave za gozdarstvo, društva inženjerske in tehniške gozdarstva in lesne industrije, republiškega zavoda za plan in zastopnikov študentov predal zastopniku brnske gozdarске fakultete docentu dr. ing. Josephu Kantorju žaro s prstjo z Resljevega groba. — Češki gozdarji so že pred desetimi leti ob obisku naših gozdarških strokovnjakov na Češkem prosili za prst z znanstvenikovega groba, ki je po rodu Čeh. Iz objektivnih razlogov so naši gozdarji šele sedaj lahko izpolnili obljubo. Zara je narejena po zamisli pokojnega arhitekta Jožeta Plečnika — (Foto: Agnič)

Včeraj popoldne so imeli v prostorih dekanata fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterino škromno slovesnost. Dekan fakultete ing. prof. Franjo Rainer je v prisotnosti predstavnikov republiške in okrajne uprave za gozdarstvo, društva inženjerske in tehniške gozdarstva in lesne industrije, republiškega zavoda za plan in zastopnikov študentov predal zastopniku brnske gozdarске fakultete docentu dr. ing. Josephu Kantorju žaro s prstjo z Resljevega groba. — Češki gozdarji so že pred desetimi leti ob obisku naših gozdarških strokovnjakov na Češkem prosili za prst z znanstvenikovega groba, ki je po rodu Čeh. Iz objektivnih razlogov so naši gozdarji šele sedaj lahko izpolnili obljubo. Zara je narejena po zamisli pokojnega arhitekta Jožeta Plečnika — (Foto: Agnič)

Zakaj različne cene mesa

Ze v prvi polovici maja so prišle veljati dogovorjene cene za goveje meso. Tako je bila v ljubljanskem okrugu določena cena govejega mesa 270 dinarjev za kilogram, kar ustreza povprečnim cenam v vsej državi. Svet za »ržiše OLO« se je namreč tedaj poslužil zadevnega pooblastila državnega sekretariata za blagovni promet LRS in določil tako ceno. Podoben sklep so sprejeli tudi v celjskem okrugu. Tedaj so mesarska podjetja na tako ceno pristala, kar kaže, da lahko podjetja tudi s tako ceno vzdržijo in da njihov gospodarski račun ni preveč prizadet. Seveda pa dobički niso več milijonski kot so bili prej.

Toda akcija, da bi se meso pocenilo, je bil malodane strel v prazno. Po dogovorjenih cenah prodajajo namreč meso, kot rečeno, le v dveh okrajih v Sloveniji, v obeh drugih pa je cena govejega mesa ostala ista. To je okoli 300 dinarjev. Zaradi tega imajo precejšnje težave tudi odkupovalci na različnih sejmih. Tako je bilo na zadnjem živilskem sejmu v Viniči v Beli krajini na prodaj 200 glav živine, in od tega ljubljanski nakupovalci niso nicesar kupili, ker niso mogli preko določene cene. V Metliki pa so kmetje peljali nazaj domov s sejma okoli 400 glav živine, ker je niso hoteli prodati pač iz vzroka, da morajo sami v mesnicah v Beli krajini plačevati goveje meso po 300 dinarjev.

Kazno je, da nekateri okrajni ljudski odbori dopuščajo pretirano visoke cene mesa in da se niso poslužili nooblastila državnega sekretariata za blagovni promet. In nakupovalci iz teh okrajev lahko preplačajo svoje živino na sejmih. Vse to je povzročilo določene težave pri preskrbi z mesom in Ljubljani in ljubljanskem okrugu. Zlasti še, ker se tudi izvozna podjetja nekaj časa niso hotela držati dogovorjenih cen. Vendar je okrajna inšpekcija s hitro intervencijo stanje pri izvozniki uredila in se sedaj disciplinirano drže dogovorjenih cen.

Ob tem se nujno postavlja vprašanje, kako to, da nekateri okrajni ljudski odbori doslej niso pokazali zanimanja za dogovorjene cene govejega mesa. To zlasti zato, ker prav to nezanimanje povzroča na trgu težave, pa jih ni mogoče opravičiti z objektivnimi težavami. Pomembna razumljivo je, na primer, da je v Ljubljani goveje meso po 270 dinarjev, kjer koli v Beli krajini, kjer je živine dovolj, pa po 300 dinarjev. Če dogovorje-

ne cene mesarska podjetja lahko vzdržijo, in dosežanja praksa kaže, da jih lahko, tedaj za takle različne cene »rovejega mesa« ni opravičila niti razloga za njih. Le pobude manjka, to pa bi morali prevzeti okrajni ljudski odbori.

Da bi preprečili pomanjkanje mesa na trgu, so se v Ljubljani odločili, da bodo kupili meso v Beogradu in v Sumadiji. Vendar so s tem v zvezi zopet povečani stroški in uprašanje je, koliko časa bodo mesarska podjetja lahko te stroške nosila sama. Prav dolgo gotovo ne. In posledica tega bo, da se bo meso ponovno podražilo prav tedaj, ko je bilo mesarskim podjetjem dokazano, da lahko prodajajo ceneje in dosežejo določeno znižanje cene govejega mesa. Kljub temu, da je nesmiselno kupovati meso v oddaljenih krajih, pravi zato, ker je drag prevoz in drugič zato, ker ga je v neposredni bližini dovolj, bodo v ljubljanskem okrugu to morali storiti, v kolikor se okrajni odbori držali dogovorjenih cen.

O uvoznem režimu

Imamo več ali manj bistvenih značilnosti, po katerih se uvozni režim razlikuje od izvoznega. Predvsem uvozni režim ni popolnoma v tolikem obsegu, kakor je izvozni režim. Poleg obratunjskih težav (povprečno dvojnih uradnih), ki jih uporabljajo pri prodaji deviz za največji del uvoza, še vedno uporabljajo uradne tečaje. Kar pa se tiče samega uvoza, ki nas predvsem zanima, je ta praksa z zadnjimi spremembami uvoznega režima, — (ki je v veljavi od začetka leta 1958), omejena samo na uvoz glavnih živil (pšenice, sladkorja in maščob). Pri uvozu hrane se je obdržal do danes tudi stari sistem obratunavanja razlik med domačimi in inozemskimi cenami, značilen za administrativni gospodarski sistem. Namesto koeficientov je še nadalje ostal sistem egaliziranja dejanskih razlik v cenah. Čeprav gre za povsem odvečen anahronizem, se lahko reče, da je to dejansko manj važna pomanjkljivost uvoznega režima.

Mnogo bolj pomembna je druga značilnost, po kateri se uvozni režim razlikuje od izvoznega. Razlogi, ki so pri določanju uvoznih koeficientov odločilni, imajo pri določanju uvoznih koeficientov v glavnem postranski vlogo. Znano je, da izražajo izvozni koeficienti in načelu razmerje med domačimi in inozemskimi cenami. Čisto poenostavljeno od te-

ga načela, se omejuje na določene ukrepe zunanjetrgovinske politike na stimuliranje ali morebitno omejevanje izvoza določenih predmetov. Kar se tiče uvoznih koeficientov, veljajo ta načela samo za blago široke potrošnje in manjši del reprodukcijskega materiala ter materiala za investicijsko vzdrževanje. Več ali manj posledno izražajo tukaj izvozni koeficienti razmerje med domačimi in inozemskimi cenami, obenem pa služijo kot sredstva zunanjetrgovinske politike, v glavnem za omejevanje uvoza.

Na širokem področju uvoza se to načelo ne upošteva. Največji del uvoza reprodukcijskega materiala, — vse osnovne surovine in vsi osnovni reprodukcijski materiali, — se ravna na podlagi koeficienta 1,00. Skoro vsa oprema, ki se financira s sredstvi iz splošnega investicijskega sklada, se uvažna na podlagi koeficienta 1,20. To pomeni, da ima veliko število uvoženih predmetov povprečni tečaj okoli 600 din za dolar (surovine) oziroma okoli 720 din za dolar (oprema).

V zvezi s tem je treba poudariti dvojje: Dovolj je samo splošno poznanje naših pogojev, predvsem razmerja cen na domačem trgu, pa se lahko zanesljivo trdi kot nemogoče, da bi se veliko število predmetov enakobravnalo (1 dolar — 600

oziroma 720 din). Cene predmetov teh sektorjev, ki se oblikujejo na podlagi takšnega uvoznega režima, se glede na to razlikujejo od splošnega stanja cen na domačem trgu.

Glede na posledice za gospodarstvo države je mnogo bolj pomembno, da so tako oblikovane cene pogosto manjše, pa tudi mnogo manjše, kakor cene istih ali podobnih domačih proizvodov. Tako na primer premog izvažamo in uvažamo. Čeprav gre za različno kakovost izvoznega in uvoznega premoga, bi bilo normalno, ako bi bila izvozni in uvozni tečaj približno enaka. Še več, glede na plačilno bilanco (primanjkljaj), bi mogli celo pričakovati, da bi bil uvozni tečaj za premog nekoliko večji, kakor izvozni tečaj. Pri nas pa je poljožni prav nasproten: izvozni tečaj je za celo panogo večji, kakor uvozni tečaj za isto panogo, in sicer približno za 100 dinarjev. Mogli bi najti bržkone veliko število še bolj izrazitih primerov. Splošno je znano, da so cene za celo vrsto uvoženih surovin manjše, kakor so cene istih ali podobnih domačih surovin, kar je izključno posledica deviznega in zunanjetrgovinskega režima.

Sam po sebi mora tak režim za uvoz reprodukcijskega materiala vplivati dvakrat negativno. Predvsem vpliva negativno na razvoj domače proizvod-

nje reprodukcijskega materiala, zlasti na osvajanje novih proizvodov, ki jih sedaj uvažamo. Vzpredno s tem je to vir stalnega pritiska na plačilno bilanco, ker so stroški proizvodov manjši, kadar podjetje uporablja uvožene surovine, kakor pa tedaj, kadar uporablja domače surovine. Ta pritisk se je zlasti pokazal v letu 1957, ko je bil uvoz surovin skupaj z gorivom za tretjino večji kakor v prejšnjem letu. Negativnega vpliva na plačilno bilanco ne more popolnoma odstraniti niti administrativno razdeljevanje deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala (krog). Pri tem se dobiva vtis, da je gospodarstvo pripravljeno celo na zamenjavo domačih (dražjih) s tujimi (cenejšimi) surovinami.

Ta pojav se še ostreje kaže pri uvozu opreme, ki se financira iz splošnega investicijskega sklada. Od sredine leta 1957 je povečan koeficient za uvoz te opreme od 1,00 na 1,20. Cene uvožene opreme, ki se oblikujejo na ta način, so mnogo manjše, kakor cene domače opreme. To je razvidno tudi iz tega, da pri izvozu opreme in pri uvozu opreme iz drugih sredstev prevladuje koeficient 2,00. To pomeni, da je povprečni tečaj za to opremo okoli 1200 din za dolar, medtem ko je okoli 720 din za opremo, ki se uvažna s sredstvi iz splošnega investicijskega sklada.

Posledice takšnega režima za uvoz opreme so pri domačem

70.000 TELEVIZIJSKIH STOJAL ZA ZDA

Lesni kombinat v Kičevu »Kopačka« izdeluje 70.000 televizijskih stojal, ki jih bodo poslali v ZDA. Razen tega izvažata »Kopačka« v ZDA še nekatere druge proizvode. — Letos bo imelo to podjetje proizvodnje v vrednosti 800 milijonov din, kar je dvakrat več od lani.

HOTEL »PALACE« PREUREJAJO

Znani zagrebški hotel »Palace« povsem modernizirajo. Dogradili so novo nadstropje, kjer bodo že te dni lahko sprejeli prve goste. V novem nadstropju je 20 oseb, ki so opremljene z modernimi napravami. Z vse hitrostjo pa gradijo tudi novo zimsko restavracijo ter posebno letno vrtno restavracijo, ki bo imela moderne klimatske naprave, ventilacije itd. Zmogljivost restavracije se bo povečala za 100 odstotkov. — Gradijo tudi novo mehанизirano toplo in hladno kuhinjo s posebnimi oddelki za slaščičarstvo in kuhanje kave. V kletnih prostorih bodo zgradili sindikalno dvorano, garderobe in kopalnice za osebe ter gospodarske prostore.

Vse doslej hotel »Palace« tu ni imel prostorov, kjer bi se lahko gostje zadržali dlje časa. Z rekonstrukcijo hotela pa so rešili tudi to vprašanje. Gostje bodo imeli tudi pozorni restavracijo ter prostore za občasne prireditve in sestanke, kakor tudi bar in kavarno.

STARI MILIJONE ZA MLEČNE RESTAVRACIJE IN OTROSKE DOMOVE

V Slav. Brodu so na nedavni seji okrajnega sveta proizvajalcev sklenili, da bodo iz okrajne investicijskega sklada prispevali 4.500.000 din za ustanovitev petih otroških domov, šestih pralnic in štirih mlečnih restavracij v Slav. Brodu.

1200 TON COKOLADE LETNO

Tovarna čokolade, bonbonov in brezalkoholnih pijač Zvečevovo v Slavoniki Požeji je lani izpolnila nekatere svoje obave, kakor tudi proizvodni proces. To zlasti vpliva na proizvodnjo čokolade, desertnih bonbonov in specialnih desertov. Do konca letošnjega leta bo požeška tovarna izdelala 1200 ton čokolade, kar presrega petino jugoslovanske porabe čokolade in čokoladnih bonbonov.

ČEZET BO KMALU KONČANA

Zetev se v osiješkem okrugu bliža koncu in računajo, da bo končana do 15. t. m. Le še na nekaterih posevkih se bo žetve zavlekla. Tako imajo na Belju okoli 1000 ha pšenice, prav toliko na državnem posestvu Osijek, čeprav tu uporabljajo več strojev, vendar zaradi obilice pridelka ne bodo zaključili žetve v tistem času kot na manjših posevkih.

70.000 TELEVIZIJSKIH STOJAL ZA ZDA

Lesni kombinat v Kičevu »Kopačka« izdeluje 70.000 televizijskih stojal, ki jih bodo poslali v ZDA. Razen tega izvažata »Kopačka« v ZDA še nekatere druge proizvode. — Letos bo imelo to podjetje proizvodnje v vrednosti 800 milijonov din, kar je dvakrat več od lani.

Oh robu dohodkov

Zeneva v senci

Zenevska konferenca strokovnjakov, ki proučujejo vse možne načine za nadzorstvo nad sporazumom o prepovedi poskusov z jedrskim orožjem, je imela včeraj svoj devetnajsti sestanek, kar dokazuje, da so znanstveniki nadaljevali s svojim koristnim in kot kaže plodnim delom ne glede na to, da so jih slednji spravili popolnoma v senco.

Po zadnjih poročilih delo uspešno napreduje in znanstveniki so se sporazumeli že o drugi metodi za zasleditev atomskih poskusov. Ze prejšnji teden so se sporazumeli o akustični metodi nadzorstva, pred dvema dnevoma pa so se sporazumeli o tem, da je možno zanesljivo zaslediti skrite eksplozije jedrskega orožja z zbiranjem radioaktivnih delcev, ki jih pustijo eksplozije v zraku. Sedaj proučujejo še nadaljnje metode in računajo, da bo vse delo končano v enem tednu, nakaar bodo postali zaključke svojega dela vsem vladam, katere predstavljajo v Zenevi in od katerih je odvisno, ali se bodo sporazumeli o prekinitvi poskusov ali ne.

Ni preveč presenetljivo, da so znanstveniki našli skupen jezik, ko gre za popolnoma znanstvene metode, ki nimajo — za sedaj — s politiko nič skupnega. Vprašanja pa je, kaj se bo zgodilo z njihovimi sklepi. Sedanja zaostritve zaradi Srednjega vzhoda je le en faktor, ki v tvega rahel strah, da ne bo šlo vse tako gladko, ko bo konferenca znanstvenikov konec in bodo dobili besedo diplomati in njihovi blokovski interesi. Nič kaj pomirjilje tudi niso vesti, da pripravljajo Britanci svojo tretjo vrsto atomskih poskusov na Božičnih otokih, niti ne govoric o tem, kako močno si de Gaulle prizadeva, da bi bil sprejet v atomski klub. Obe veleniji bi prav lahko zaradi svojih ozihih interesov začeli zavirati sklenitev sporazuma o prekinitvi poskusov in če je že ne bi hoteli popolnoma preprečiti pa bi lahko ves proces zelo zavlekli.

Vsekakor pa je dobro, da nameravajo znanstveniki končati svoje delo tako kmalu. Prav lahko bi se namreč zgodilo, da bi predsedniki vlad dobili v roke Zenevske elaborate, ko bi se zasedali v Varsovi. Toda danes diplomatska aktivnost v Parizu zelo živahna, da se de Gaulle mrazno posvetuje s svojim ministrom za zunanje zadeve in da ne manjka telefonskih in brzojavnih zvez z Londonom in Washingtonom. Ne francosko vlado ne zahodne zaveznice prav zaradi tega ni osrečila vest, da je Hammarškjöld že našel proceduralni izhod, ki bi odstranil razne ovire in težave, ki jih še vedno dopušta sestane članov Varnostnega sveta. Ker je ta sestanek na najvišji ravni po svoji pomembnosti dobil prvo mesto med političnimi dogodki, je skoraj neopazno v pariškem življenju razcep v vrstah komiteja za narodno rešitev v Alžiru. Gre nam-

Presenečenje v Parizu

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pariz, 24. Jul. (Po telefonu). Naglica, s katero so odgovorili Rusi, in vsebina njihovega odgovora, ni osrečila Francozov nič bolj kot njihove zahodne zaveznike. Razlogi nezadovoljstva pri posameznih državnih voditeljih so sicer različni, skupen je samo osnovni občutek presenečenja, ki ga je povzročila ruska privolitev, katere se niso nadejali, ali pa vsaj ne tako hitro.

De Gaulle bo popoldne na ožjem sestanku kabineta razpravljalo o tem novo nastalem položaju, toda ne glede na sklepe, ki jih bo ta seja rodila, je že sedaj moč reči, da ni posebno naklonjen predlaganemu načinu rešitve. Kakor v notranje političnem življenju, kjer se izogiba vmešavanju javnosti in pripravila svoj vladni načrt v čim večji tajnosti, posvečuje vanj le najbližji krog svojih sodelavcev (Sistem, na katerega Francija ni navajena), želi de Gaulle uporabljati ista načela tudi v mednarodnem političnem življenju. Zato sodi, da sestanek Varnostnega sveta, pa čeprav na najvišji ravni, ne more poravnati nastalega spora. Po njegovem mnenju bi moral potekati ta sestanek za zaprtimi vrati, izključujoče vso nepotrebno in celo škodljivo publiciteto. Zato bo današnji sestanek kabineta ne glede na to, da si de Gaulle želi srečanja tako s Hruščevim kot z Eisenhowerjem in Macmillanom najbolj verjetno našel različne izgovore, ki bi spet preložili predlagani datum. Pričakovati je, da bo govora o prekratkih roku, ki ne bo dovoljeval jasne in temeljite priprave, ki naj bi edina zagotovila uspeh sestanka, da ne bo manjkalo izjav o notranjih obveznostih, ki onemogočajo de Gaulle odhod iz Pariza.

V prvih razgovorih je moč slišati celo namigovanja da je namenoma predlagan tak datum. Hruščev naj bi se baje dobro zavedal, da je za 28. julij napovedan Fanfanijev obisk pri Eisenhowerju, Dullesova in Macmillanova udeležba na izrednem sestanku članic bagdadskega pakta in de Gaullova nujna prisotnost na prvem sestanku konsultativnega sveta, ki bo razpravljalo o predračunih nove ustave. Ta namigovanja žele ustvariti vtis, da Hruščev težje za tem, da izkoristi te okoliščine in pretolmači možno zaodhodno zavrnitev tako, da zvaljnanj odgovornost za nadaljevanje nevarnega stanja na Srednjem vzhodu in še poveča sloves Sovjetske zveze v obeh arabskega sveta edinega borca za mir.

Toda čeprav z veseljem dopuščajo, da ta namigovanje »prodirajo« v javnost, se vendarle zavedajo, da so v zelo nerodnem položaju. Nič ni čudnega, da je zato danes diplomatska aktivnost v Parizu zelo živahna, da se de Gaulle mrazno posvetuje s svojim ministrom za zunanje zadeve in da ne manjka telefonskih in brzojavnih zvez z Londonom in Washingtonom. Ne francosko vlado ne zahodne zaveznice prav zaradi tega ni osrečila vest, da je Hammarškjöld že našel proceduralni izhod, ki bi odstranil razne ovire in težave, ki jih še vedno dopušta sestane članov Varnostnega sveta.

Ker je ta sestanek na najvišji ravni po svoji pomembnosti dobil prvo mesto med političnimi dogodki, je skoraj neopazno v pariškem življenju razcep v vrstah komiteja za narodno rešitev v Alžiru. Gre namreč za veliko nesoglasje med obema strujama, strujo de Gaullovih zvestih pristavev in ekstremisti, ki jih imenujejo tudi aktivisti in ki zahtevajo depolitizacijo države, ustvarjanje novih kooperativnih načinov, upravljanja. Ta razcep je vsekakor povzročil, da je bil komitej za Alžir prisiljen odstopiti da se bodo v bodoče vsi njegovi člani svobodno odločali o svojem političnem udeleževanju, puščajoč kot edino omejitve borbe za integracijo in obnovo Francije. Trenutno je še težko govoriti o posledicah, ki bi jih utegnili imeti ta dogodek na bodoči razvoj položaja v Alžiru. Vendar je značilno, da so vsaj trenutno degolisti v večini. Morda je ta dogodek podaljšal bivanje ministra za notranje zadeve v Alžiru, katerega vrnitev v Pariz so pričakovali že nočjo.

vplivala na razburjene duhove alžirskih ekstremistov.

Niž manj neprijetnega problema ne pomenijo za francosko vlado tudi ostala gospodarska vprašanja. Pinay namerava jutri objaviti po radiu, kako si zamišlja rešitev težav, v katerih je trenutno Francija. Novi davki so nezbežni. Toda celotno zadržanje buržoazije zagotavlja, da tokrat ti novi davki ne bodo izzvali njenega odpora. Odprto bi bilo edino vprašanje pomiritve s sindikalnimi krogi in še vedno nezadovoljnimi organizacijami kmečkih proizvajalcev. Nezadovoljevanje njihovim zahtevam je naletelo na povečano aktivnost in sodelovanje med posameznimi sindikalnimi centralami in mnogi pravijo, da bi že v začetku prihodnjega tedna utegnilo priti do stavek, zlasti med uslužbenci električnih, plinskih in železniških podjetij. V. Hreščak

— POHITIMO, DA SE SE PRI NAS NE VNAME!

Trije vidiki grške politike

POSEBNI DOPIS ZA SLOVENSKI POROČEVALEC

A t e n e, 24. Jul. (Tanjug). Neki vidni grški diplomat in državnik je nedavno dejal, da mora Grčija upoštevati predvsem tri plati grške zunanje politike: prijateljstvo in zavezništvo z Jugoslavijo, prijateljstvo in zavezništvo z arabskimi državami in tako rešitev ciprskega vprašanja, ki bi zadovoljila zahteve Ciprcanov.

To misel, ki ni bila izrečena za javnost, so v zadnjih dneh ponovili v številnih političnih razgovorih, ter v tisku, v celoti ali delno, celo tisti ljudje, ki o izjavi omenjenega diplomata niso ničesar vedeli.

Dinamični razvoj zadnjih dogodkov je trdno povezal te tri plati grške zunanje politike. Po dogodkih v Libanonu in v Jordaniji se je pred grško javnost postavila dilema: skupna akcija z zahodnimi državami ali podpora arabskim državam v njihovi borbi za nacionalno neodvisnost in za politično emancipacijo v odnosu do Zahoda. Pravzaprav se ta dilema niti ni postavila kot taka, marveč je nastalo spriču znanih dogodkov samo vprašanje, kako formulirati grško stališče do dogodkov na Srednjem vzhodu, da ne bi trpel z ene strani odnosi med zahodnimi državami, z druge strani pa med Grčijo in arabskimi državami. Grki so našli svojo rešitev. Predsednik vlade je izjavil, da bo Grčija izpolnjevala svoje obveznosti do ZDA, toda samo dotle, dokler to ne bo v škodo odnosom med Grčijo in arabskim svetom, oziroma dokler akcije ZDA ne bodo sovražne do arabskih držav.

Strankarski aparat opozicije, ki po navadi hitro reagira na vsako vladno potezo, tokrat ni reagiral. Zelo težko bi bilo namreč napadati vladno stališče, ki upošteva zahteve opozicijskih strank. Le-te so gledati je treba predvsem na neposredne interese Grčije. Resnici na ljubo je treba povedati, da so tudi nekateri krogi v Grčiji hoteli rešiti ugled Združenih držav i Anglije. Ti krogi so po svoje razlagali vladno stališče, češ da velja vladna izjava samo za tiste arabske države, ki ne sodelujejo z vzhodnim blokom.

Vlada pa ni niti korigirala niti dopolnila svoje izjave. Tudi nje no zadržanje med libanonsko krizo je odkrilo, da Grčija ne namerava opravičevati anglo-ameriške akcije. Ameriška letala niso letela preko grškega ozemlja in so pristajala v Bejrutu z zamudo, kot to često poudarjajo oni, ki očitajo Grčiji nesolidarnost, ker Grčija ni dala na razpolago atenskega letališča ameriškim letalskim silam, ki so bile na poti v Libanon.

Prestolnice zahodnih držav, ki so se brez pridržkov moralno pridružile angloameriški akciji, pa so vsak dan pozivale Grčijo, naj nedvoumno pojasni svoje stališče.

Svoje iskrene simpatije do arabskih držav je pokazala Grčija tudi med suško krizo, ko se je postavila na stran napačnih držav, ki so podpre anglo-francosko in izraelsko akcijo proti Egiptu. Grčija je odklonila tudi sodelovanje na londonski konferenci o Suez, podprla je Sirijo, ko je prišlo do obmejnih incidentov na sirsoturški meji in do turških vojaških demonstracij proti Siriji. Vse te zunanje politične manifestacije Grčije so na Zahodu ocenjevali kot dokaz, da se Grčija približuje »nevtalističnim težnjam« in da se oddaljuje od svojih atlantskih zaveznikov.

O dobrih grško-arabskih odnosih je neki grški državnik pred nedavnim dejal, da je grško-arabsko zblíževanje stalni čintelj grške politike ne samo zaradi dobrih odnosov, ki so v zgodovini vladali med arabskimi državami in grškimi kolonijami v teh deželah, temveč predvsem zaradi važnih sedanjih interesov, ki halagajo eni in drugi strani čim tesnejše sodelovanje. Arabske dežele so važno tržišče za grške proizvode, ki težko najdejo svoj izhod na evropskem trgu. Poleg tega so po mnenju istega državnika arabske države v rasti in njih

politična teža na svetovni pozornici je kljub njihovi nerazvitosti vsak dan večja in bo še naprej rasla.

Grška vlada je za svoje stališče do arabskih držav dobila popolno podporo svoje javnosti, posebno še, ker vidijo Grki v sedanjih operacijah na Srednjem vzhodu nevarnost za ciprski problem. Ciper je namreč kot v času anglo-francoskega napada na Egipt tudi tokrat služil kot odskočna deska za britansko akcijo v Libanonu in v Jordaniji. S tem so Britanci posredno po vedali Grkom, da se ne nameravajo odpovedati vojaškim bazam na Cipru, Grki pa niso pripravljani jamčiti Britancem tveganje, če bi Ciper bil priključen Grčiji, ker bi s tem posredno še vedno priznavali britanske pretenzije na področju Srednjega vzhoda.

Vsi ti elementi so vplivali na formuliranje grškega stališča: delati za pomiritev z vsemi deželami, ki hočejo sodelovati pri taki akciji, kajti današnji položaj ne gre v korist nikomur, pa tudi ne Grčiji. Če mora že nekdo iti v žerjavico po kostanj, naj bo to tisti, ki je dal kostanj v žerjavico. Grške obveznosti do Atlantskega pakta namreč v konkretnem primeru ne veljajo, ker gre za akcijo dveh članic Atlantskega pakta, ki je Atlantski pakt ni odobril.

Zato danes v Atenah z velikimi simpatijami gledajo na pobudo skupine dežel, med katerimi je tudi Jugoslavija, da pride čimprej do pomiritve na Srednjem vzhodu in da se najde rešitev, ki bo zadovoljila predvsem arabski svet.

Zarko Stojanović

Raab je zadovoljen

Moskva, 24. Jul. (TASS). V avstrijskem veleposlaništvu v Moskvi je bila včeraj večerja v čast kanclerju Raabu.

Po pisanju avstrijskega tiska so avstrijski državni kmeti in razumevanje sovjetske vlade. Dodal je, da bo kot rezultat tednih razgovorov prišlo do olajšav pri avstrijskih dobavah nafte, s katerimi Avstrija odplačuje Sovjetski zvezi bivša nemška podjetja.

V Moskvi so danes podpisali sporočilo o avstrijsko-sovjetskih razgovorih. Po vseh moskovskega radia je kancler Raab povabil Hruščeva, naj obišče Avstrijo, Hruščev je povabil sprejel.

Težave „Male Evrope“

Pariz, 24. Jul. (Tanjug). Predstavniki 17 držav v zahodnoevropski organizaciji za gospodarsko sodelovanje so se danes sestali v palači Muette. Toda zahodnoevropski gospodarski minister Erhard ni mogel sporočiti, da so se članice »Male Evrope« sporazumele o načrtu za »zahodnoevropsko gospodarsko unijo«.

Gospodarski ministri in ministri za zunanje zadeve Zahodne Nemčije, Francije, Italije in treh držav Beneluksa so včeraj polnih deset ur razpravljali o načrtu za ukinitve carinskih meja med 17 zahodnoevropskimi deželami. Čeprav so uradno sporočili, da so se včerajšnji razgovori razvijali v »ugodni atmosferi«, poudarjajo v francoskem zunanjem ministrstvu, da obstajajo »resna naspotja« ne samo med Parizom in Londonom, marveč tudi med Parizom in Bonnom. Francija se namreč zavzema za isto varianta o skupnem tržišču, ki ji nudi vs jamstva proti konkurenci močnejših partnerjev in ugodnosti pri investicijah v Afriki, kjer naj bi se razvila široka surovinska baza. Britansko-nemška varianta »zahodnoevropske gospodarske unije« pa

pomeni opustitev pogodbe o skupnem tržišču šestih držav »Male Evrope«. To tržišče je za Britance izvor bojazni, da bi

Ameriške čete so bile v Libanonu zelo hladno sprejete. Zato tudi ni redko, da ameriška letala mečejo na mesto letake, ki v vseh jezikih, katere govori v Libanonu, razlagajo »ameriško poslanstvo«. Na sliki: izkrcavanje ameriških čet v Libanonu s morja.

prišlo do zastoj v izvozu v Zahodno Evropo, mimo tega pa se Britanci boje tudi dinamične zahodnoevropske ekonomije. Siroka brezarinska unija s 17 partnerji, med katerimi so tudi zaostale dežele, kot sta Portugalska in Turčija, pa odpira Britancem široke možnosti izvoza.

Politični krogi v Rimu sodijo, da bo Fanfani govoril v Washingtonu predvsem o sodelovanju v okviru atlantskega pakta in o vlogi, ki jo namerava Italija igrati na Srednjem vzhodu. Opozarjajo tudi na okrepljeno diplomatsko dejavnost italijanskega premiera, ki je sledila

poslabšanju položaja na Srednjem vzhodu. Italijanska vlada je namreč izmenjala mnenja z ameriško, britansko, francosko in zahodnonemško vlado, v kratkem pa bo ministrski predsednik Fanfani obiskal tudi državniške prizadetih držav.

Vprašanja, o katerih se bo Fanfani razgovarjal v Washingtonu, se niso znana. V skupščini je Fanfani samo v splošnih potezah naznačil potrebo, da na Srednjem vzhodu ne pride do novih zapletov, kar je bilo razločno kot želja, kaj bi se anglo-ameriška intervencija v Libanonu in Jordaniji ne razširila na druge dežele in naj bi se ves spor čim hitreje rešil v okviru Združenih narodov.

Vse kaže, da so za tak nezadovoljiv rezultat zasedanja krivi tudi tržaški šovinistični krogi. V skoro štirih letih od podpisu londonskega memorandumu in njegovega posebnega statuta bi morala vlada v Rimu pokazati mnogo več dobre volje, ki so jo v Trstu tembolj pričakovali spriču programskih izjav novega predsednika o spoštovanju ustave in pravic neitalijanskih etničnih skupin.

Omenjeni šovinistični tisk tako nezadovoljive rezultate rimskega zasedanja prav danes povetuje in polemizira z zahtevami jugoslovanskih predstavnikov. Predvsem je zelo čudno, kako dobro je ta tisk poučen o teh izjavah, ki niso bile nikjer objavljene, kajti uradno poročilo jih ne vsebuje. Lahko se torej vprašamo, ali ni po sredi kaj tesna povezava med temi in takim tiskom ter člani italijanskega dela delegacije? Zato je tembolj značilno, da danes vsi ti tako dobri poznavalci jugoslovanskih stališč, med katerimi je tudi zahteva po potrebi uzakonitve slovenske šole, odgovarjajo z navajanjem ukaza številke 18 bivše ZVU in odloka generalnega komisarja, s katerim je ta zavezniki ukaz priznal. K temu dodaja, da je vlada izpolnila svoje prejšnje obveznosti s tem, da je predložila parlamentu znani diskriminacijski šolski zakon, za katerega je šovinistom žal, da ni bil za-

Pičli rezultati

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

Trst, 24. Jul. (Po telefonu). Ne more se trditi, da bi bili tržaški Slovenci zadovoljni z izidom tretjega zasedanja italijansko-jugoslovanske mešanega odbora, ki se je končalo konec prejšnjega tedna. Dejansko sta se obe delegaciji sporazumeli le o tem, da italijanski vladi priporočajo, naj poskrbi za zakon v slovenskih šolah, jugoslovanska pa naj poskrbi, da bodo vsi šolniki, ki poučujejo na italijanskih šolah, italijanske narodnosti.

Vsaj tako izhajajo iz uradnega poročila. Najbolj negativno je pri tem, da se niso sporazumeli glede statusa slovenskih šolnikov v Trstu. Tudi glede dvojezičnosti se niso strinjali in so vprašanje odložili za prihodnjico.

Vse kaže, da so za tak nezadovoljiv rezultat zasedanja krivi tudi tržaški šovinistični krogi. V skoro štirih letih od podpisu londonskega memorandumu in njegovega posebnega statuta bi morala vlada v Rimu pokazati mnogo več dobre volje, ki so jo v Trstu tembolj pričakovali spriču programskih izjav novega predsednika o spoštovanju ustave in pravic neitalijanskih etničnih skupin.

Omenjeni šovinistični tisk tako nezadovoljive rezultate rimskega zasedanja prav danes povetuje in polemizira z zahtevami jugoslovanskih predstavnikov. Predvsem je zelo čudno, kako dobro je ta tisk poučen o teh izjavah, ki niso bile nikjer objavljene, kajti uradno poročilo jih ne vsebuje. Lahko se torej vprašamo, ali ni po sredi kaj tesna povezava med temi in takim tiskom ter člani italijanskega dela delegacije? Zato je tembolj značilno, da danes vsi ti tako dobri poznavalci jugoslovanskih stališč, med katerimi je tudi zahteva po potrebi uzakonitve slovenske šole, odgovarjajo z navajanjem ukaza številke 18 bivše ZVU in odloka generalnega komisarja, s katerim je ta zavezniki ukaz priznal. K temu dodaja, da je vlada izpolnila svoje prejšnje obveznosti s tem, da je predložila parlamentu znani diskriminacijski šolski zakon, za katerega je šovinistom žal, da ni bil za-

radi vladne krize — sprejet. Dejansko pa bi bila morala vlada predložiti tak zakon, ki bi bil povsem v skladu s točko 4c posebnega statuta, ki vsebuje hkrati načela o enakopravnosti vseh državljanov iz republiške ustave. Poleg tega napada ta tisk tudi izjave predstavnikov italijanske manjšine na zadnjem zasedanju Italijanske unije za Istro in Reko, kjer so izjavili, da so manjšinska vprašanja v Jugoslaviji rešena. Iz vse te polemike in onih pred njo izhajajo dokaj jasen namen, da se posebni statut sploh ne bi izvajal ali pa — v najboljšem primeru — izvajanje zavlačevalo v brezkončnost. Vsekakor pa je nedopustno in skrajno škodljivo, da se tudi informatorji in navdihalci takih člankov — kot se zdi, da so — iz krogov tako blizu uradne delegacije vlade, katere predsednik in zunanji minister se ni obotavljal ponuditi veliko korist, ki bi jo imela država od priznanja različne enakopravnosti državljanov, pripadnikov manjšin.

P. A. 1

Znanje za vsakogar

OB NOVM ZVEZKU ENCIKLOPEDIJE

Naloga tega dela je, da pregledno in sistematično zbere in razloži osnovne podatke z vseh področij človeškega znanja, ustvarjanja in izkustva. To je kratka definicija, ki je zapisana v uvodu k splošni Enciklopediji Leksikografskega zavoda FLRJ, preprosta definicija, ki pa označuje izredno obširno, dragoceno in pomembno delo. Razvoj znanosti je v zadnjih desetletjih tako razširil in obogatil najrazličnejša področja človeškega znanja, da so njihovi izsledki komaj še dostopni posamezniku, pa čeprav samo v najbolj splošnih obrih. Sodobi človek se tako rekoč ne nehoma, iz dneva v dan srečuje z novimi pojavi in pojmi, ki jih ustvarja socialni, politični in kulturni razvoj. Podoba našega stvarnega in duhovnega sveta se neprestano menja in dopolnjuje in utripu sodobnega življenja lahko sledimo le tako, da venomer razširjamo, poglabljamo in utrjujemo svoje znanje, svojo veanost o vseh pisanih oblikah človeške dejavnosti.

Ljudje so že zdavnaj čutili potrebo, da bi pregledali, popisali in smotno uredili svoje celokupno znanje in takim poskusom lahko sledimo daleč v zgodovino. Kasnejši nagli napredek je to potrebo samo še stopnjeval, hkrati pa tudi omogočil praktično uresničitev takšnih pripomočkov, ki človeku v slehernem trenutku posredujejo najvažnejše informacije o kakršnem koli splošnem ali posebnem vprašanju. Najrazličnejši enciklopedični priročniki so pri kulturnih narodih že zdavnaj v vsakdanji rabi — še več, po različnih lastnostih teh zbornikov znanja lahko dokaj zasledimo sklepanje o kulturnih stopnjah in vladajočih miselnostih pri teh narodih.

Lahko rečemo, da se je stvarna potreba po splošni enciklopediji pojavila pri nas že pred dobrimi sto leti. O tem pričajo najbolj številni poskusi te vrste, ki pa niso nikdar privedli do resnega rezultata. Zato smo bili vesekoli navezani na razna tuja dela, ki pa nas, razumljivo, niso mogla zadovoljiti, saj so tudi najboljše in »najobjektivnejše« med njimi nosila in še nosijo svoj nacionalni, ideološki in politični pečat. Vprašanje je postalo zlasti pereče po revolucijski preobrazbi naše družbe, ki je ustvarila nove socialne in kulturne odnose ter z njimi nove potrebe in zahteve, ki je prevrednotila nešteto vrednot in z novo lučjo osvetlila toliko zgodovinskih, kulturnih in političnih »res-

nica. Končno pa je tudi šele naša socialistična družba lahko velkopotezno ustvarila vse materialne in organizacijske pogoje, ki so potrebni za pravo, realizacijo in natis tako obsežnega in zahtevnega dela.

Ta naloga, izdaja velike jugoslovanske enciklopedije, je bila poverjena Leksikografskemu zavodu FLRJ, ki je bil posebej za to ustanovljen v Zagrebu. Dosti je bilo že napisane o organizaciji in načrtih te naše velike kulturne ustanove, toda njeno delo in pomen lahko prav ocenimo šele zdaj, ko so pred nami njeni prvi stvarni uspehi. Pri tem pa se moramo zavedati še nekih posebnih okoliščin, ki v vsakem primeru dvigajo vrednost njenih dosežkov: dejstvo je namreč, da v leksikografiji nismo imeli nobene omembe vredne tradicije, in dejstvo je tudi, da so sorodna tuja dela lahko služila kot pomagala le v zelo pičli meri. Kajti poudarek naše enciklopedije je pač na našem gradivu, ki še ni bilo nikoli zbrano in urejeno, in pa na taki obdelavi, ki bo resnično ustrezala duhu in potrebam današnjega jugoslovanskega človeka.

Leksikografski zavod je zastavil svoje delo zelo široko in temeljito. Smotno se je odločil najprej za izdajo cele vrste leksikografskih del po posameznih vedah oziroma kulturnih področjih, na ta način zbrano in odbrano gradivo pa bo kasneje omogočilo ureditev kompletne Jugoslovanske enciklopedije, po vzoru velikih en-

ciklopedij drugih narodov. Tako že izhajajo ali pa bodo kmalu začele izhajati: Pomorska enciklopedija, Enciklopedija Jugoslavije, likovna in glasbena enciklopedija, enciklopedija medicinskih ved in še druge. Ve-

Vekoslav Bombač: Kompozicija

te knjige, pri katerih sodeluje širok krog naših najboljših strokovnjakov, so zelo solidna in v marsičem odlična dela, ki so že zbudila veliko pozornost in zanimanje tudi v inozemstvu. Za nas pa bodo nedvomno ohranila trajno vrednost.

S temi vrsticami pa hočemo posebej zabeležiti izid tretjega zvezka Enciklopedije Leksikografskega zavoda, se pravi splošne enciklopedije. Čeprav je to delo po načrtih redakcije pripravljeno šele zametek bodoče velike enciklopedije, vendarle predstavlja razmeroma zelo obsežen in za naše prilike oziroma potrebe še posebno dragocen kompendij znanja, in sicer znanja za vsakogar. Kajti Enciklopedija se odlikuje tako po bogastvu gesel kakor po njihovi pretehtani izbiri, tako po seriozni in skrbni dokumentaciji kot po poljudnih komentarjih, tako po lepi ilustrativni in grafični opremi kot po zelo dostopni ceni — in slednje pri takšnem delu pač ni najmanj važno.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli količkaj podrobneje pregledovati vsebino najnovejšega zvezka. Lahko pa zatrdimo, da ne kaže očitnejših vrzeli na nobenem področju in narobe tudi nobene prenatrpanosti, se pravi, da so razmerja v glavnem dobro odtehtana in da bodo v njem našli koristnega poduka ljudje iz najrazličnejših zanimanj. Skratka: nova knjiga je dokaz več, da lahko štejemo Enciklopedijo med najpomembnejše manifestacije naših sodobnih kulturnih prizadevanj.

Po uspehu v Ohridu

Kvaliteta in množičnost

V Ohridu se je pred kratkim zaključilo tekmovanje amaterskih orkestrorov iz vse Jugoslavije, od koder so se vrnila naša udeleženci z resnično lepimi uspehi. Godba na pihala »Svobode I« iz Trbovelj pod vodstvom kapelnika Toneta Hudarina in zabavni orkester »Svobode II«, prav tako iz Trbovelj pod vodstvom Mihe Gunzka sta dosegla vsak v svoji kategoriji prvo mesto, medtem ko je bilo priznано Ljubljanskemu simfoničnemu orkestru pod vodstvom Janeza Žižmonda tretje mesto.

V počastitev vseh treh slovenskih nagradencev in v siceršnje priznanje našim amaterskim skupinam na tekmovanju je

predsedstvo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije priredilo v sredo tovariški sprejem v restavraciji »Slavija« v Ljubljani, na katerem je nagajencem čestital predsednik Zveze Svobod in prosvetnih društev, Vlado Majhen. Poudaril je, da so njihovi uspehi tudi odraz splošnega razvoja našega amaterskega kulturno-umetniškega dela v republiki, tembolj, ker je ohridska revija tudi na sploh odkrila velik napredek te dejavnosti po vseh ostalih republikah. Nedvomno je pri našem napredovanju na tem področju v zadnjem času veliko prispevalo prav aktivno sodelovanje med amaterskimi skupinami in poklicnimi strokovnjaki, česar si želimo v bodoče še več, saj je to v korist enim in drugim. Delavski amaterji so premagali začetne predsodke in vedo, da se od poklicnih strokovnjakov lahko samo naučijo, obratno pa tudi strokovnjaki čutijo, da jim je prav široka in kvalitetna amaterska dejavnost tista pomembna sila, po kateri se njihove stvaritve lahko pretopijo v množičnost.

Pri obravnavi preteklega tekmovanja v Ohridu in nekaterih vprašanj našega amaterskega kulturno-umetniškega dela so člani ohridske žirije iz Slovenije ter člani predsedstva Svobod Rado Simoniti, Blaž Arnič in Vinko Trinkhaus poudarili željo, da bi se taka revijska srečanja amaterskih skupin v bodoče še nadaljevala, pri čemer pa ne bi smelo biti važno toliko tekmovanje, kakor pa prav težnja po razvoju slehernega izmed ude-

ležencev. Zavzeli so se pa tudi za točno določitev oziroma spremembo nekaterih propozicij, zaradi česar so imeli pripombe tudi k preteklemu ohridskemu nastopu. Predvsem naj bi se tekmovanja bolj diferencirala po vrsteh, pa tudi na dosledno amatersko udeležbo bi bilo treba strožje gledati, kajti mladi filharmonični ali glasbeno-šolski ansambli verjetno ne spadajo v isto kategorijo kot amaterski, to pa je bilo v Ohridu primer. Koliko so pa na sploh naši amaterski ansambli napredovali, kaže že odločitev simfoničnega skladatelja Arniča, da svojo prvo prihodnjo skladbo napiše za trboveljsko godbo na pihala. Trboveljski delavski kulturni center bo verjetno tudi sicer sprejel pobudo za to, da prevzame patronat nad kulturno amatersko dejavnostjo nekaterih zaostalih primorskih krajev.

V KINU nam kažejo

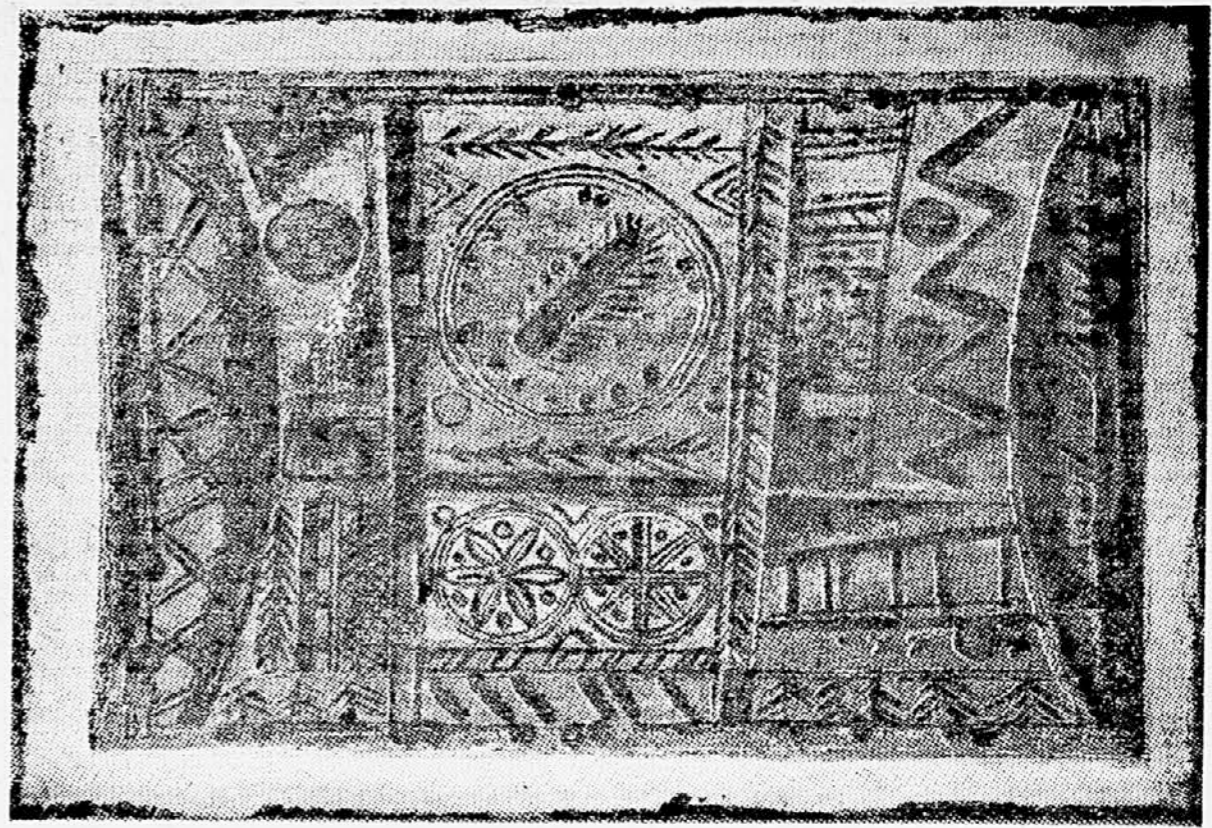
»OČKA, MAMICA, MOJA ŽENA IN JAZ«

Gledamo drugi del francoskega filma »Očka, mamica, služkinja in jaz«, sneman leta 1956. V kinu srečamo vse znanec, vse sorodnike. To se zgodi redko; okusi so različni. Prvi del tega duhovitega francoskega filma, ki so zanj pisali scenarij Marcel Aymé, Pierre Vey in J. P. Le Chanois in v katerem igrajo Robert Lamoureux, Gaby Morlay, lepa Nicole Courcel in Fernand Ledoux, pa je navdušil veliko večino. In kaj je ne bi: bil je neposreden, sočen, hudomušen, zapleten z vsemi prijetnostmi in neprijetnostmi, ki vlečejo dalje naš življenski voz, da zdaj poskakujemo zdrda po veseli cesti, zdaj zaveka po boljši maži.

Vse znanstvo in sorodstvo v kinu nas je po drugi strani ozlovoljilo. Morda smo zato slabše sodili drugi del filma, ki ima naslov »Očka, mamica, moja žena in jaz«. Kakšen je? Se

vedno neposreden? To je, njegova govornica je razumljiva vsem gledalcem. Pa sočen in hudomušen? Velikokrat da, nekajkrat pa malce umetno tegnen. Kjer se tipično francosko preceja skozi rešeto optimizma, šarma, vjudnosti in tenkih strelc, ki niso preveč zbadljive, saj ciljajo v naše občutljive Ahilove pete, je uspel, svež, sproščujoč. Zatika se tam, kjer se je sam ukenil v najneprijetnejšo temo, kar jih pozna življenje v skupnosti: ki je prehudi preskok v zgolj situacijsko komiko ne morejo prepričljivo zanikati.

Toda — nasmejali smo se kljub temu. Kljub stanovanjski stiski, taški in dvakrat dvojčkom, kljub nevarnostim, ki grozeče obkrožajo mlade zakonce, vsemu navkljub smo se nasmejali. In to je pravzaprav velik in koristno. Pozabimo na slabši priokus; spomnimo se, rajši, recimo, lepe vloge mamice, (tašče) Gaby Morlay. Ali pa, recimo... itd. —mgh—

Riko Debenjak: »Nečka« (z razstave v Beljaku)

Se enkrat:

Slovenska umetnost na Koroškem

Kulturni stiki med Slovenijo in sosednjo Koroško v Avstriji so dobili v zadnjem času živahno potrdilo tudi na področju izmenjav likovne umetnosti. Razstava skupine enajstih sloven-

skih slikarjev, grafikov in kiparjev, ki je bila pred kratkim odprta v Beljaku, pomeni razveseljevo nadaljevanje te koristne tradicije.

Pobudo za razstavo je dal kulturni referat mesta »eljaka in tudi pokroviteljstvo nad razstavo je prevzel župan Godfried Timmerer. V organizaciji Jakobčevega paviljona iz Ljubljane so tako 12. julija razstavili v galeriji »Paracelsus« svoja novejša dela slikarji Zoran Didek, Maks Kavčič, Stane Kregar, Ferdo Majer, Nikolaj Omersa, Klavdij Zornik, grafiki Riko Debenjak, Miha Maleš in Karel Zelenko ter kiparja Jakob Savinšek in Drago Tršar.

Razstava nosi nekoliko pretenziozen z ozirom na nepopolno sestavo in nekoliko senzacionalističen naslov, zlasti ker gre za goste iz Jugoslavije, imamo »Od realizma do abstraktnosti«.

Vendar pa v glavnem zbirka lepo seznanja beljaško občinstvo z nekaterimi novejšimi dosežki nekaterih naših sodobnih likovnih avtorjev. Ob tej priložnosti so izdali v Beljaku tudi sicer majhen, a prikupen katalog z reprodukcijami in življenjepisni razstavljačev, samo da so pri tem sorazmerja nekoliko neuravnovešana. Po dolžini življenjepisa bi moral biti med razstavljalci daleč najpomembnejši Karel Zelenko.

Tako ta razstava, ki je bila prirejena v okviru beljaškega festivala, čeprav nepopolna, a vendar smiselno dopolnjuje dosedanje slovenske likovne razstave na Koroškem, zlasti razstavi impresionistov in Gajmira Antona Kosa, medtem ko je bila istočasno kot ta beljaška razstava v celovškem Domu umetnikov odprta razstava slovenskih srednjeveških fresk iz ljubljanske Narodne galerije. — Razstava v Beljaku bo odprta do 27. julija, nato pa jo bodo prenesli v Sentvid na Glini.

Drago Tršar: »Poljub« (z razstave v Beljaku)

JUGOSLOVANI V KARLOVIH VARIH

Tudi iz Karlovih Varov — prav kakor iz našega Pulja — prihajajo tožbe o povprečnosti programa in nerazgibanosti festivalnega življenja. Niti eden od vnaprej določenih kandidatov za nagrade doslej ni opravičil slovesa, s katerim so ga poslali na festival. To velja tako za tretji del sovjetskega »Tihega Dona« kot za

Jutkevičev film »Povest o Leninu«, z naše strani pa tudi za film »Svojega telesa gospodar«, ki so ga jugoslovanski filmski delavci poslali na Češko v skritem upanju, da bo ponovil lanskoletni lepi uspeh Vladimira Pogačiča. Od filmov, poslanih z vseh koncev sveta od Japonske in Kitajske do Anglije, Norveške in Švice so dosedaj poželi hvalo le poljski film »Kralj Macius«, lepo alegorično-simbolično delo režiserke Vande Jakubovske, japonski film »Benkaj se ni vrnil« — nova poetična variacija na znano temo otroka in belega konja — ter v doslej najvišji meri norveški film »Tonno«, pretresljiva humana izpoved vere v bratstvo med narodi in skrbi za židovske otroke, ogrožene od nacističnega sovraštva. Ploskanja, ki ga je požela angleška kriminalka »Burnackle Bill« z Alecem Guinnessom v glavni vlogi, pa žirija (v njej so poleg predsednika Antonina Bruslija, rektorja Umetniške akademije v Pragi, Cezare Zavattini, Jirži Trnka, Grgorij Kozincev in druga znana imena) gotovo ne bo upoštevala kot merilo umetniških kvalitete.

Od polnega prgišča upanja, s katerim so jugoslovanski filmski delavci poslali v Karlove Vre lanskoletnega slavljence Pulja, Hamžekovičev film »Svojega telesa gospodar«, je ostalo po predavanju le razočaranje. Publikacija je bila skopja s priznanjem, tisk ga je skoraj popolnoma zamolčal in film razen nekaj čestitk sovjetskih in poljskih filmskih delavcev ni dobil priznanj, kakršna smo morebiti pričakovali. Podobno usodo je doživel naš dokumentarni film »Petar Dobrovic«. Zato je bilo toliko večje in lepše presenečenje navdušeni sprejem, ki ga je v Karlovih Varih doživel film »Cesta dolga leto dni« — ki pa so ga predvajali izven konkurence v skromni filmski dvorani. Ze drugič se je tako zgodilo, da žanjemo v Karlovih Varih priznanje z neurdnim delom programa. Ne glede na to, da je film »Svojega telesa gospodar« po svojih kvalitetah zaslužil, da nas zastopa na festivalu, čeprav smo mogli pričakovati, da bo v svojem miliznu in stilu tujčki filmski publikli, se nam zdi ta dvakrat ponovljena zoodba vendarle nekoliko čudna.

»Na bregovih srca«

»Primorskih novelah« (1930), podobah primorskih krajev in ljudi, v »Gornjem mestu«, povesti iz socialnega življenja zagrebških študentov in proletarcev (1931), v »Bratih in sestrah«, tržaški povesti »Klara Legiševa« in v »Zamamovanjih« (1940), pa v »Odmevu korakov« (NOB) ter na drugem bregu, na meji pravilnega sveta sveta malih, v »Brkonji Čeljustniku«, »Racku in Liji«, »V deželi pravljic in sanj« (1954).

Leta 1957 je izdala Cankarjeva založba ponatis »Gornjega mesta«, zdaj prebravamo Magajnovu zbirko »Na bregovih srca«, ki jo je izdala založba Lipa v Kopru. Njen čas: od podob in črtic, napisanih v letih 1920 do 1932, do najnovejših iz 1952., 1954. in 1956. leta. Tu je Vreme, pisatelj rojstni kraj, s svojimi ljudmi, s svojimi obrazom; tu so zagrebški študentje, drugje rastejo konture tragičnih usod ruskih emigrantov, se usmerjajo poti razduženih intelektualcev, izpovedujejo deformirane psihe dušenih bolnikov. Tu sta tudi Mirjam in Sabina in njun korak je pomešan z odmevom partizanskih korakov.

Magajna je pred vojno, najprej pisal v izrazito idealistični smeri njegove »Primorske novele« so preproste s čustveno deloma tudi z misleno ličnosti. Podobe so realne, največkrat pisateljova osebna doživeltja. So simboli. Toda ne le barviti simboli mladosti in zorenja, trpljenja, ekstatke, občutja lepote. Magajna je hotel več: poti naprej, v prenosno, do zavestnega oblik vanja boljše življenskega vsakdana. Zdaj piše svoje novele včasih izrazito klasično grajene včasih igrivo samosvoje, piše jih na pogled neproporcionalno, v zaletu detajla, ki vhrava

Nedavno smo na tem mestu objavili sliko, ki smo jo naslovlili »Mati« z Gospodarskega razstavišča. Pri navedbi avtorja dekorativne plastike pa se je pripetila pomota: plastika »Ritem štrih« je v resnici delo kiparja Vekoslava Bombača. Neljubo napako s tem popravljamo. — Na sliki: Vekoslav Bombač — »Dekle s ptico«

Ceste - resen problem mariborskega okraja

Ceste so po svoji aktualnosti nedvomno med najbolj perečimi problemi mariborskega okraja, saj živo zadevajo ne le v gospodarstvu, marveč kar v življenje slehernega prebivalca. Izračuni o okvarah na vozilih, ki nastajajo zaradi slabih cest, kažejo na ogromno izgubo. Soferji in prevozniki podjeteja neredko zmerjajo cestno upravo zaradi lukenj na cesti, katerim se ni mogoče več izogniti. Avtobusni promet grozi ustavitvi prevoz na progi Maribor—Murska Sobota, na mestnih progah je prenehal voziti avtobus v Zgornje Radvanje, ker je občinski odbor prepovedal uporabo težkih vozilom. Volivci pa pravijo, da bodo protestirali proti takšnemu odloku občinskega odbora, ker ne bodo hodili peš na delo, saj so zahtevali temeljito obnovo ceste doslej že na slehernem zboru volivcev od osvoboditve dalje.

KAKŠNI SO IZGLEDI ZA HITREJŠO OBNOVO CEST?

To vprašanje so zastavili tudi na zadnji seji sveta za Komunalo pri okrajnem ljudskem od-

boru. Glavni zvezi Maribora s Koroškim kotom in Pomurju nujno terjata čimprejše ureditve. Obe cesti sta v delu, toda vsa dela napredujejo mnogo prepočasno in nekajkrat zaostajajo za naraščajočim prometom. Koroška cesta je pridobila mnogo lepih, asfaltiranih odsekov v dolžini novih dravskih hidrocentral in njihovih jezov, ostali odseki pa so izredno slabi. Da bi odpravili to neenotnost in usposobili celotno cesto od Maribora do Dravograda za sodoben promet, so lani na pobudo tajništva za gospodarstvo pri OLO Maribor zbrala vsa večja podjetja, ki uporabljajo to cesto, 32 milijonov dinarjev. Zelezarna Ravne pa je oddvojila 15 milijonov din za priključek od Ravne do Dravograda. S temi sredstvi je bilo zgrajenih 5,5 km ceste. Zmanjkalo pa je sredstev za preostalih 7 km cestišča od Viltuša do Ožbalta, ki je izredno slaba.

Tudi dela na modernizaciji ceste Maribor—Murska Sobota gredo mnogo prepočasno. Uprava cest je začela popravljati cesto

od Murske Sobote proti Mariboru in od Maribora do Lenarta. Doslej so modernizirali približno 14 km cestišča, cela trasa pa je dolga 56 km. Medtem ko so imeli lani za ta dela na razpolago 56 milijonov, so letos znižali kredit na 26 milijonov dinarjev. Na ta način se bo izgradnja te ceste seveda zelo zavlekla, saj bi morali imeti letno vsaj 60 milijonov, da bi jo končali v doglednem času. Nezadostna sredstva so torej glavni vzrok, da modernizacija okrajnih cest tako počasi napreduje. Kot je izjavil direktor Uprave cest LRS, za letos ni nobenih izgledov, da bi republiška uprava dodala večja sredstva. Treba pa bo poiskati vse možnosti, da se dela na cestah pospešijo. Akcija, ki so jo lani izvedla podjetja za ureditev odbravške ceste, je vsekakor eden izmed načinov, kako je mogoče s skupnimi prizadevanji rešiti marsikak težaven problem. Večja podjetja naj bi se vnaprej odvajala kolikor mogoče več za take skupne koristi.

V Dravski dolini je videti vsak dan na cesti težke kamionse lesa, vendar pa gozdna gospodarstva urejajo le gozdne poti. Velika sredstva je vložil rudnik Mežica za asfaltiranje ceste do Zerjava in tako omogočil sodoben prevoz ljudi in tovara. Letos so začeli modernizirati tudi cesto Ravne—Dravograd, ki je zelo ozka in nevarna, ker jo izpodjeda reka Meža.

Cepprav je na celotni trasi ceste od Maribora do Dravograda še nekaj nedograjenih odsekov, kaže, da bo ta zveza z Mariborom mnogo prej urejena kot zveza s Pomurjem. Cestna uprava računa na mnogo težavnejše delo, ki jo čaka pri urejevanju cestišča od Lenarta dalje. Od tam dalje je cesta mnogo slabša in bodo potrebna obsežna in dražja utrjevalna dela, tako da se bo kilometer ceste predvidoma podražil od sedanjih 6 na 15 milijonov din. Pri gradnji te ceste skuša Uprava cest kar se da upoštevati želje prebivalcev posameznih občin, da bi uredili najprej odseke cest skozi naselja in s tem rešili ljudi nezgodnega prahu. To je zlasti lahko izvedljivo tam, kjer prispevajo svoj delež tudi same občine. Tako je že urejene 1 km ceste v Radenci, v Radgoni, zlasti pa se tudi prebivalci Lenarta upravičeno potegujejo za ureditev ceste skozi Lenart. Glede na nizka

sredstva, ki so letos na razpolago za dela na tej važni prometni žili, zlasti se glede na grožnje avtobusnega podjetja, da bo ustavilo prevoz potnikov na tej progi zaradi prekomerne okvare vozil, bi bilo prav, da bi se uresničil predlog, naj bi Uprava cest najela potrebna sredstva za dela na tej cesti in na preostalem nedograjenem odseku koroške ceste od Fale do Ožbalta. Uprava cest pa bo morala opustiti vse druge rekonstrukcije ter kar se da varčno uporabiti razpoložljiva sredstva.

Ormož

Telesnovzgojno društvo TVD Partizan Ormož je organiziralo na polotoku med Dravo in Pesnico 19-dnevno taborjenje pripravnikov TVD »Partizan«. Na taborjenju je trenutno okrog 60 ljudi. Hkrati s taborjenjem se odvija tudi vodniški tečaj društva TVD »Partizan« ormoške občine.

Kombajn so nabavili. Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Ormožu je nabavila kombajn, ki pa še ne more zadostiti vsem potrebam socialističnega sektorja in zasebnih kmetov.

Obnova sadovnjakov. Kmetijsko gospodarstvo Ivanjkovci je dobilo 50 milijonov dinarjev kredita za obnovo sadovnjakov in vinogradov.

Melioracija Lešnice. V ormoški občini Lešnica vsako leto poplavlja večje površine plodne zemlje. Na tem področju je zaradi tega tudi močno razširjena metljavost goveje živine. Sedaj so dobili idejni projekt za melioracijo Lešnice, katerega izvedba bi veljala 114 milijonov dinarjev. S to melioracijo bi pridobili okrog 300 ha plodne zemlje. Na občinskem ljudskem odboru pa zatrjujejo, da bi bila ta investicija predraga.

POSLEJ SAMO TRI ZADRUGE

V občini Videm ob Ščavnici bodo reorganizirali kmetijske zadruge tako, da bodo namesto petih delovale samo tri z večjim ozemeljskim obsegom in močnejšim gospodarskim zaledjem. Sedanja kmetijska zadruga Ivanjci, ki je v občini najmočnejša, bo verjetno ostala neokrnjena, če ne bo še kaj pridobila, razen nje pa bosta poslovali v občinskem okolišju še KZ Videm s samostojnim obratom v Berkovcih in KZ Bučkovič s samostojnim obratom na Stari gorci. Videmska zadruga bo pretežno poljedelsko-živilnorska, bučkoviška pa sadjarska.

Pri reorganizaciji se ne zavzemajo samo za delno specializacijo kmetijskega pridelovanja, marveč tudi za uveljavljanje načela, da bi naj vsa vsa vsa pripadala samo eni zadrugi in da bo vsak zadržnik prodajal pridelke izključno samo svoji zadrugi. O predlogu za to reorganizacijo

Zaga je slikovit kraj na Bovškem — ob vznožju Kaninskega pogorja. Med narodnoosvobodilno borbo so ga okupatorji skoraj popolnoma porušili, kmalu po njej pa so domove povsem obnovili. Vasi sta v ponos zlasti lep zadržni dom, ki ga krasijo spominska plošča domačinu — narodnemu heroju Stanetu Zagarju in lepa nova dvorazredna šola. Na žagi se odcepi od glavne ceste po dolini Soče gorska cesta v Režijo in dalje v Furlanijo, ki so jo malo pred minulo vojno zgradili Italijani. Prav tako pa vodi z Zage tudi cesta na planino Božič pod Kobariškim Stolom, ki je ena najlepših na Tolminkem. S planine do vrha Stola, ki je smar po bujni planinski flori, je le uro hoda. Marljivo turistično olepševalno društvo iz Boveca pa je zgradilo z Zage tudi stezo do veličastnega slapa Boke. Na sliki: Motiv iz neposredne okolice Zage, v ozadju Kaninsko pogorje. — (Foto: Selhaus)

Povečanje proizvodnje

Občina Murska Sobota je sprejela perspektivni načrt

Občina Murska Sobota je kot prva občina v Pomurju sprejela perspektivni načrt gospodarskega razvoja. Načrt predvideva med drugim razširitev »Proizvodnje kremenčevskega peska«. V Pucovcih na razne cementne izdelke. Tako bodo lahko uporabili odpadni material in zaposlili delovno silo tudi izven zone. Podjetje bo raziskalo tudi bližnjo okolico zaradi novih surovin za proizvodnjo steklarske

ga peska, filtrov in gramoza za proizvodnjo šamota. Za predvidena dela in nabavo potrebnih naprav za izdelovanje cementnih izdelkov bo podjetje porabilo pet milijonov dinarjev lastnih sredstev. Industrija kovinske galanterije »Panonija« Murska Sobota s predvidenimi investicijami razširila delovne prostore, nabavila novo opremo in povečala proizvodnjo za 100 odstotkov. Podjetje bo še razširilo proizvodnjo peči in štedilnikov, sredstev za široko polstrojnjo in proizvodnjo kovinskega pohištva.

Opakarna Pucenci bo do leta 1961 povečala proizvodnjo za 43,2 odstotka, kar bodo dosegli

z že razširjeno krožno pečo in uvedbo mehanizacije. Tako bodo v opekarni uredili police v sušilnicah, razširili zornice, uredili transport, nabavili vacuum sušilnik in končno do leta 1961 zgradili umetne sušilnice.

Tovarna perila »Mura« v Murski Soboti bo razširila proizvodnjo otroškega perila. Investicijska sredstva bodo vložili v gradnjo skladišč za surovine, poslovne prostore, nabavo opreme in strojne parka.

Tovarna mesnih izdelkov Murska Sobota bo postopoma prerasovala svoje proizvodnje in omejitvijo prodaje svežega mesa in povečanjem proizvodnje gotovih izdelkov. Predvideno je, da se bo povečala proizvodnja konzerv od 11 na 300 ton in raznih klobas od 328 na 780 ton. Vrednost brutoizločka se bo po rekonstrukciji več kot podvojila.

Tovarna mlečnega prahu Murska Sobota računa z razširitvijo proizvodnje na druge izdelke. Tako so že začeli poskusno proizvajati mlečni sladkor in kazein. Prav tako bodo začeli s poskusi za proizvodnjo sadnih sokov in koncentratov. Predvidoma bo proizvodnja sadnih sokov že letos znašala 5000 do 10.000 litrov. Nabavili bodo hladilnike za terenske zbiralnice mleka, stroje za polnjenje steklenic z mlekom in nekatere druge naprave. Prav tako bodo uredili tudi toplinico sira. Od skup mleka bo podjetje razširilo na vse vasi na levem bregu Mure.

Casopisno založniško podjetje »Pomurski tisk« bo v tem obdobju gradilo obratne prostore, nabavilo tiskarski stroj in črkovni material. Za ta dela bo podjetje porabilo 31 milijonov dinarjev lastnih sredstev. Razširitev prostorov bo omogočila večjo proizvodnjo katonažnih izdelkov in zaposlitev nove delovne sile. M. K.

Nenavaden zemeljski vdor

V vinogradu Franca Berdnika v Malem vrhu pri Smartnem ob Paki je nastala najmanj 40 m globoka jama, ki ima na vrhu premer enega metra in se širi v globino. Kaže, da mora biti na dnu voda, kajti drugače bi se kaj takega težko zgodilo. Zanimivo pa je, da na tem področju, kjer je še več vinogradov ni nikjer opaziti sledov o kakvi vodi. Če vržejo v globino gorečo lesno volno ali kaj podobnega, je opaziti, da vleče plamen proti jugu, kar dokazuje, da mora biti nekje pod hribom odprtina, kajti sicer plamen ne bi vlekel v to smer. Morda ne bi bilo napak, če bi ta pojav raziskali, dohod k odprtini pa bi bilo treba zavarovati, da ne bi prišlo do kake nesreče. Z. K.

Idrija

Na poti po Jugoslaviji si je delegacija zadržnic iz Anglije ogledala tudi Idrijo. Zlasti so se zanimale za proizvodnjo čipka, o kateri jim je predsednica čipkarske zadruga rada pokazala vse potrebno. Uprava čipkarske zadruga je pripravila gostinjam v restavraciji »Nanos« zakusko in jim poklonila nekaj vzorcev čipka. Gostinje je pozdravil tudi član občinskega ljudskega odbora. —ar

Spodnja Velka

Dolgoletna želja prebivalcev Spodnje Velke se je te dni končno uresničila. V kraju je namreč prvič zasvetila elektrina luč. J. R.

Ustanovili bodo zasavsko sekcijo Društva logarjev Slovenije

Tudi logarji, pomožni logarji, gozdni nadzorniki in gozdni masnipulanti Zasavju že dije časa čustvo potrebo po medsebojni organizacijski povezanosti. Zdej se bodo v okviru novo ustanovljene zasavske sekcije vključili v Društvo logarjev Slovenije. Za jutro so v prostorih hotela »Jadrans« v Radečah sklicali občinski zbor, na katerem bodo dočeli člani najprej seznanili s pravili novo ustanovljenega Društva logarjev Slovenije. Zatem bodo podrobneje določili organizacijsko obliko v Zasavju, sedež sekcije, in izvolili upravni ter nadzorni odbor. Na osnovi delovnega programa ki ga je sprejelo republiško društvo, bodo določili tudi delovne naloge novi strokovni gozdarski organizaciji v Zasavju.

Prometne nesreče

V sredo okrog 14. ure je vozil iz Ljubljane proti Sentvidu pravilno po desni strani tovornjak S-9418 s prikolico. V bližini gostilne »Majolka« pa mu je pripeljal nasproti, ravno tako pravilno po desni strani avto S-1635. Voznik tovornjaka je nenadoma zavil na levo in tako osebnemu zapri cestu. S prednjimi deli sta trčila skupaj. Udarec je bil tako močan, da je osební avto odletel na makadamski del ceste, kjer je obstal hudo poškodovan, saj znaša škoda na njem okrog pol milijona dinarjev, na tovornjaku pa 60.000 dinarjev. —

Po stari cesti od železniške postaje Grosuplje proti avtomobilski cesti je vozil z veliko hitrostjo nepredvidni kolesar Z. J. S tako hitrostjo in nepazljivostjo je pripeljal tudi na avtomobilsko cesto. Tedaj pa je po tel pripeljal osební avto S-8696, ki se nepredvidno kolesarju ni mogel več umakati. Zadel je v nje, ga vrnil ob

prednje steklo, od tam pa pod cestu, kjer je obeljal težko poškodovan. —

V sredo, okrog 16. ure je vozil iz Berčevca skozi Brinje v smeri Ljubljane V. F. tovorni avtomobil S-1442, last Tovarne hranil. Ko je spjel ovinek, ni naravnal krmilila. Zaradi tega je zadel v obcestno drevo, od tega se v drugega tretjega, kjer je obstal. Na vozilu je za okrog 400.000 din škoda. Voznik in potnik pa sta le laže poškodovana. —

V sredo zvečer je vozil motorno kolo S-1737 voznik F. M., ki nima voznškega izpita. Na Trgu revolucije v Ljubljani je kljub temu, da ni obvladal vozila, vozil s preveliko hitrostjo in se zaradi neupoštevanja prednosti zadel v manjša avtomobilska vozila. Po vzročni nezdori je motorist na breglini in so ga milničniki našli doma.

Novo Velenje v Velenjskega gradu — (Foto: Selhaus)

Razprava o graditvi stanovanj

Te dni so bili v vseh krajih šoštanjske občine zbori volivcev, na katerih so razpravljali o perspektivnem petletnem gospodarskem razvoju občine. V kmetijskih krajih so se zanimali predvsem za razvoj kmetijstva, v Sošanju in Velenju pa so govorili precej o stanovanjski izgradnji. To je povsem razumljivo, saj bodo samo v Velenju zgradili v petih letih nad 1700

stanovanj. Na zborih tokrat obisk ni bil najhujši. Temelji za zdravstveni dom v Velenju so dograjeni, Menda ni v tem kraju razen šole ničesar bolj potrebnega, kot tak dom. Dosedaj ga imajo v privatnem stanovanju, kjer ima na razpolago le štiri majhne prostore za ordinacijo in posvetovalnico za otroke. V novem zdravstvenem

domu, ki bo sredi Velenja, bo tudi lekarna. Po pogodbi z gradbenim podjetjem bi moral biti dom dograjen do 15. oktobra.

V Velenju gradijo nižjo industrijsko šolo z internatom. Menijo, da se bo septembra že lahko začel v njej pouk. V to šolo sprejemajo dijake, ki so dovršili tri oziroma štiri razrede nižje gimnazije. V šoli bo prostora za 50 gojencev. Potrebna je zlasti za rudnik lignita, saj bo dejala šola predvsem rudniku kvalificirani delavce.

Socialistična zveza v Sošanju se je domenila s podjetji, da bodo še letos skupno uredili dve otroški igrišči. Največ bosta prispevali termoelektrarna in tovarna usnja. Šoštanjski malčiki se teh igrišč zelo veselijo. —v

Smartno ob Paki

Učenci osemletke v Smartnem ob Paki mnogo bero. V minulem šolskem letu so imeli narocenih 129 izvodov »Pionirja«, 101 izvod »Cicibana« in 75 izvodov »Pionarskega lista«. Poleg tega so naročili še 250 izvodov knjig iz zbirke »Sinjega galeba« in 480 izvodov iz zbirke »Cecelica«. Za ves tisk so izdali skupno okrog 125.000 din. Vseh učencev je na šoli 280. Z. K.

Nad 600 jih bo letovalo

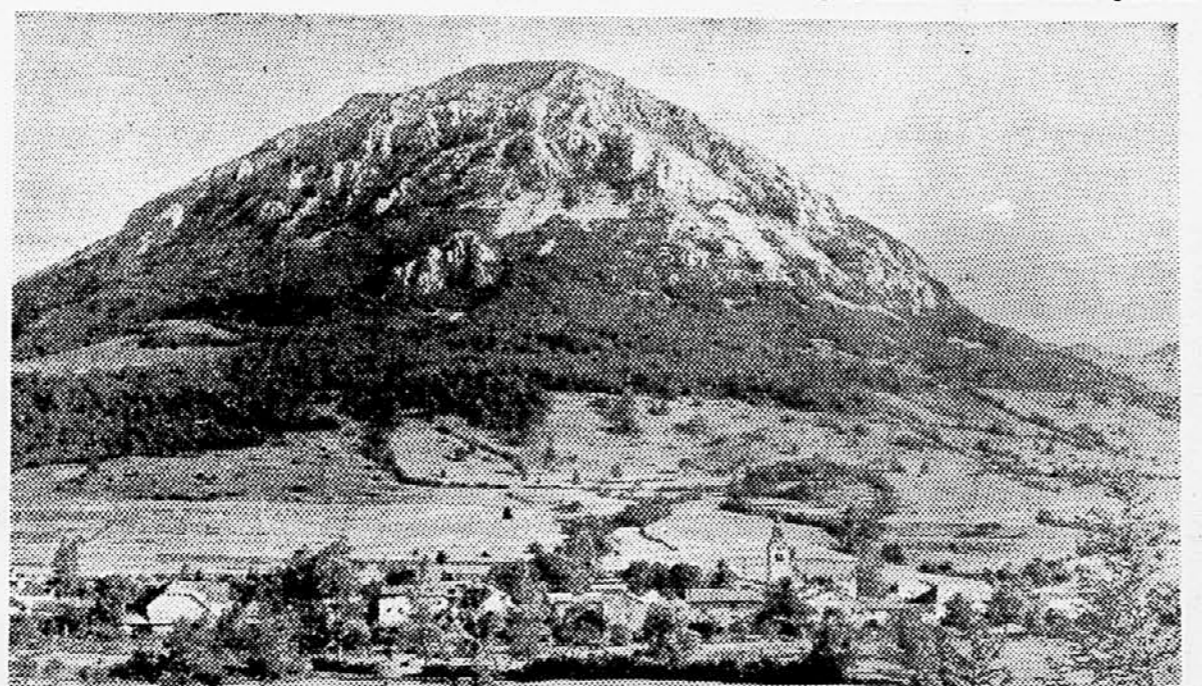
V ravenski občini skrbijo za letovanja otrok predvsem društva in organizacije

Letos bo iz občine Ravne letovalo vsaj en teden ob morju ali v višinskih krajih nad 600 pionirjev, mladincev in občinarov. Medtem ko je prejšnja leta skrbel za letovanje predvsem občinski svet za varstvo družine, oziroma za socialno skrbstvo in ljudsko zdravstvo, skrbijo letos za to predvsem društva in množične organizacije, ki prispevajo po svojih možnostih tudi finančna sredstva.

Letos so pri Svetu za varstvo družine ustanovili posebno komisijo za počitniška letovanja, v kateri so tudi zastopniki vseh množičnih organizacij. Večinoma vsi ti zastopniki so se strinjali, naj bi skrbela za letovanja društva in organizacije in tako so že na drugem sestanku komisije predložili program dela in približen predračun finančnih potreb. Najbolj se je izkazala železarna. Največ zaslug za uspešno organizacijo pa gre nedvomno Milki Pogčar, ki je že vsekoli zelo aktivna pri organiziranju letovanj.

V Kaštelu Lukšiču letuje letos 130 vajencev in gojencev MIS iz Ravne. Društvo prijateljev mladine pa je omogočilo 50 otrokom letovanje v zdravstveni koloniji. Organizacija Rdečega

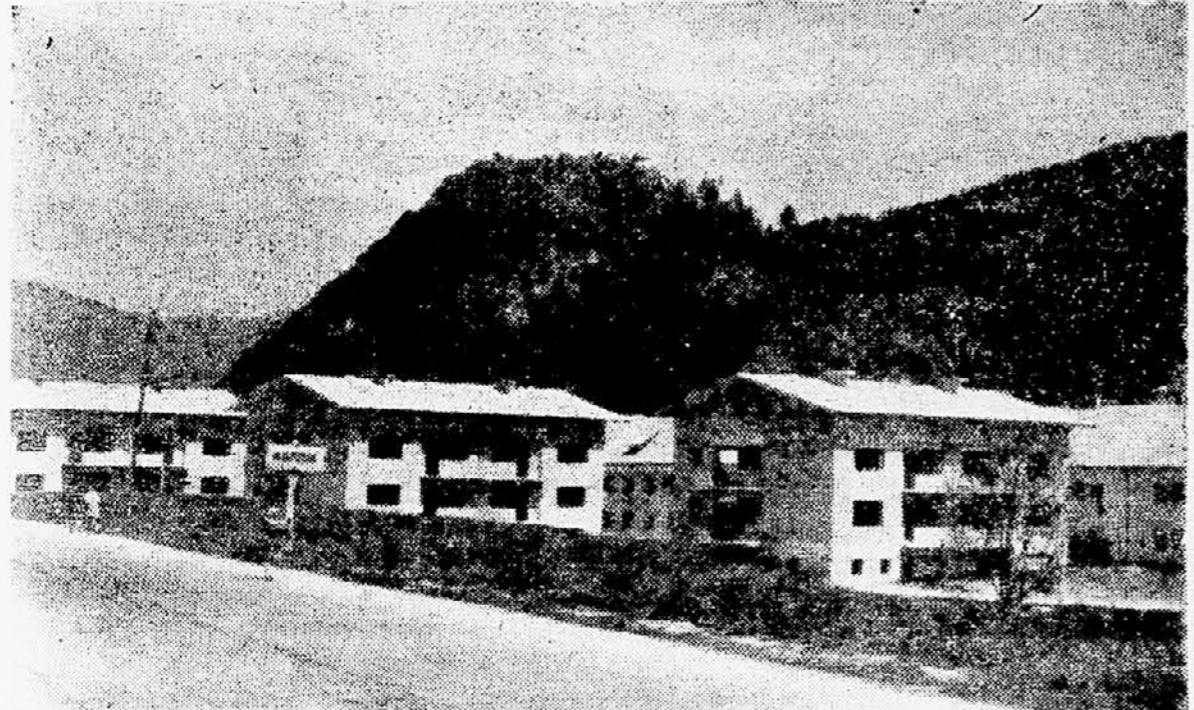
križa iz Raven je poskrbela za letovanje 100 otrok v Javorju nad Crno, gojenci otroškega vrta pa so letovali teden dni v Portorožu. Prijetno se počutijo tudi mladi člani planinskih društev iz Raven in Prevalj. Skupina 50 pionirjev — planincev je bila v Portorožu v počitniškem domu Zelezarne Ravne, druga skupina je obšla Pohorje, tretja Trento in Julijske Alpe, nekaj mladih članov pa je v Kamniških planinah in na poti po Primorski. Če bo mogoče, bodo poskrbeli tudi za letovanje gojencev otroškega vrta iz Prevalj. H.

Nanos je postal med zadnjo vojno simbol upora proti okupatorju. Tu se je spomladi 1942 Brkinska četa spoprijela z več tisoč Italijani in ker je partizanom zmanjkovalo streliva, so spuščali proti sovražniku skale in kamenje. Po vojni so na Nanosu zgradili Vojkovo kočjo — Vojko in Nanos sta dva simbola herojskega boja Primorcev. Na sliki: Pogled na Nanos, ob vznožju vas Razdrto. — (Foto: Švablj)

Priprave za odkupovanje sadja

Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Lenartu in kmetijske zadruga na njenem področju so storile vse potrebno, da bo odkup sadja nemoteno potekel. Doslej so že organizirali zbiralnice in imenovali zbiralce. Odkup jagodičevja, predvsem malin, ki so zelo dobro obrodile v okolici Trta, je že v teku. Odkupovalci jih na 100 din za kg, čeprav so običajni, da jih bodo odkupovali po 125. J. R.

V Kamniku gradi mimo podjetja Kamnik največ stanovanj za svoje delavce in uslužbence tovarna "Titane". Sedaj ima v gradnji pet enonadstropnih stanovanjskih hiš; dve ob cesti na Perevo, tri, ki jih prikazuje naša slika pa ob Domžalski cesti. V vsakem nadstropju sta po dve dvosobni stanovanji, v pritrilju pa po eno manjšo. Hiše ob Domžalski cesti bodo vseljive že jeseni, ostali dve pa prihodnjo pomlad.

Lahko bi izdelali še več opeke

Š stalnim izboljševanjem proizvodnje izdelka opekarna Zalog pri Novem mestu že do 25.000 kosov opeke na dan

Opekarna Zalog je največja podjetje ta stroje v novomeškem okraju. Za modernizacijo in povečanje proizvodnje in osnova za obnovo opekarnice, je bilo zadnja leta porabljenih nad 60 milijonov din investicij. Nazivlje nekaterim pomislekom v času izgradnje opekarnice, so bile te investicije gospodarsko neupravičene. Količinsko in kakovostno povečanje proizvodnje vseh vrst zidne opeke jih ne samo opravičuje, pač pa umanjuje še ostale investicije, ki so potrebne še za popolno modernizacijo proizvodnje. Po vojni je bila opekarna Zalog dvakrat obnovljena, obakrat preseljena. Ta nevarnost je vseskozi povzročala težave. Priznajte so se ji še težave v kolektivu.

Kazno je, da so dosedaj premagali vse dosedanje glavne težave. Proizvodnja in storilnost nagnjo naraščata. S tem pa razvijajo tudi sence finančnih težav, ki so se pojavljali prejšnja leta. Ko so pred leti strokovni delavci poslani iz drugih podjetij, uvedli nov način dela ter dosegli, da je peč dajala dnevno 17.000 kosov opeke, namesto prejšnjih 6 do 9000, se menili, da je to rekord. Lanj pa so z nadaljnjim izboljšanjem dela dosegli, da je šlo iz peči dnevno do 20.000 kosov opeke. S stalnim izboljševanjem proizvodnega procesa pa so sedaj že izdelali 25.000 kosov opeke dnevno!

Letos izdelujejo večinoma votlo opeko raznih oblik in dimenzij. Proizvodnjo take opeke narekuje zlasti finančni učinek proizvodnje, pa tudi povpraševanje po vrste opeke je zelo veliko. Letos bodo dali na trg okoli 3 milijone volikov in nad milijon zidakov. Za toliko so se obvezali po družbenem planu, z dobro organizacijo dela in s skrajnim prizadanjem kolektiva, pa upajo, da bodo dali še nekaj stotisoč kosov več. Zlasti bi radi ustregli številnim manjšim odjemalcem opeke, ki sicer najtežje pridejo do nje.

Z razmeroma majhnimi investicijami bi lahko povečali proizvodnjo opeke še za eno tretjino, to je iz štirih milijonov enot na 6 milijonov. Za to jim je potrebna umetna sušilnica, ki bi stala okoli 15 milijonov din. Tako bi opekarna lahko obratovala tudi pozimi. Umetna sušilnica bi koristila topli zrak iz peči. Po izračunih bi se taka sušilnica izplačala že v nekaj letih, za eno tretjino povečana proizvodnja bi imela ugoden učinek na finančno poslovanje podjetja. dva milijona kosov opeke več na trgu, pa bi ublažilo povpraševanje po njej.

Ormož
Slabo vodo imajo. V Ormožu so na sestankih SZDL in zborih volivcev že večkrat razpravljali o gradnji vodovoda. Sedaj imajo tri javne studence in nekaj zasebnih, v katerih pa kvaliteta vode ne ustreza. Centralni higienski zavod v Ljubljani bo izdelal načrte za gradnjo vodovoda v Miklavžu, ki ga bodo zgradili s pomočjo dolgoročnega posojila Vodne skupnosti v Mariboru.

Protipeptonosna služba
Sporočamo vinogradnikom Slovenije, da še vedno ni nevarnosti peronosore. V slučaju potrebe bomo skupljenju javili pravočasno.

Močen pojav ooidja ali pepelaste plesni v letošnjem letu, predvsem v vinorodnih krajih Primorske, nam lahko povzroči prav toliko škodo kakor peronospora. Letos so namreč za njegov razvoj izredno ugodni vremenski pogoji, zato posebno opozarjamo vinogradnike, naj pogosteje zvečajo ali skropijo vinograde z žveplnimi pripravki, kakor so cosan, thiovit ali sumporol v 0,2 do 3-odstotni koncentraciji.

Praviti ali skropiti z žveplnimi pripravki ne smemo v sušni pripekli, ker je velika nevarnost ožigov. Zato skropimo ali prelijemo v zgodnjih jutranjih ali večernih urah. Kolikor pa imamo na razpolago strojne agregate z lučmi, lahko skropimo tudi ponoči. Po skropitvi ali praznitvi moramo temeljito vse dele vinske trte posušiti pa srodje, ker se ooidja najraje pojavlja in povzroča največjo škodo.

Kmetijski inštitut Slovenije
Mikrometeorološki zavod LRS

Tečaj za gluho mladino
V Zavodu za gluho mladino v Portorožu je šestdesetinski tečaj za nepismene gluhe, ki ga je organizirala Zveza gluhih iz Ljubljane. Namen tega ugodno izobraževalnega tečaja je, da posreduje 15 do 20 let starih obiskovalcem najnovostno razgledanost. Dosedaj ti otroci niso imeli možnosti, da bi se osamosvojili za prihodnost. Zveza gluhih jim bo namreč po končanem tečaju prikrbela delovna mesta.

V tečaju, ki ga z uspehom vodi ravnatelj Vinko Rupnik, poučujejo surdopedagozi iz zavoda za gluho mladino v Ljubljani in Portorožu. Hkrati je bila pretekli dni v portoroškem zavodu tudi podružniška kolonija za gluhe učence iz ljubljanskega zavoda. Podnebje je ugodno vplivalo na gluhe otroke, za katere so takšna letovanja iz zdravstvenih razlogov še posebej priporočljiva.

Ormož
Slabo vodo imajo. V Ormožu so na sestankih SZDL in zborih volivcev že večkrat razpravljali o gradnji vodovoda. Sedaj imajo tri javne studence in nekaj zasebnih, v katerih pa kvaliteta vode ne ustreza. Centralni higienski zavod v Ljubljani bo izdelal načrte za gradnjo vodovoda v Miklavžu, ki ga bodo zgradili s pomočjo dolgoročnega posojila Vodne skupnosti v Mariboru.

Protipeptonosna služba
Sporočamo vinogradnikom Slovenije, da še vedno ni nevarnosti peronosore. V slučaju potrebe bomo skupljenju javili pravočasno.

Močen pojav ooidja ali pepelaste plesni v letošnjem letu, predvsem v vinorodnih krajih Primorske, nam lahko povzroči prav toliko škodo kakor peronospora. Letos so namreč za njegov razvoj izredno ugodni vremenski pogoji, zato posebno opozarjamo vinogradnike, naj pogosteje zvečajo ali skropijo vinograde z žveplnimi pripravki, kakor so cosan, thiovit ali sumporol v 0,2 do 3-odstotni koncentraciji.

Praviti ali skropiti z žveplnimi pripravki ne smemo v sušni pripekli, ker je velika nevarnost ožigov. Zato skropimo ali prelijemo v zgodnjih jutranjih ali večernih urah. Kolikor pa imamo na razpolago strojne agregate z lučmi, lahko skropimo tudi ponoči. Po skropitvi ali praznitvi moramo temeljito vse dele vinske trte posušiti pa srodje, ker se ooidja najraje pojavlja in povzroča največjo škodo.

Kmetijski inštitut Slovenije
Mikrometeorološki zavod LRS

STE POZABILI?
Pred odhodom na dopust niste načeli, da bi vam naš list pošljali letovišče
NIC ZATO!
Pošljite nam samo dopisnico s vašim stalnim naslovom in z naslovom, kjer oreživate dopust in imeli boste
NAS LIST TUDI JA LETOVANJU!

Kmetijski inštitut Slovenije
Mikrometeorološki zavod LRS

DNEVNE VESTI
KOLEDAR
Petek, 25. julija: Jakob.

Danes se spominjamo očeta slovenske reformacije in začetnika slovenskega slovstva — Primoža Trubarja. Umril je 25. julija 1686 v Derezdingenu na Württembergskem. Vedek je Trubarjev pomen za slovensko književnost; dal nam je književni jezik, prve slovenske šolske knjige in pesmi in ustanovil prvo slovensko šolsko knjigo. Njegova doba in pod njegovim vplivom je izšlo okrog 50 slovenskih knjig.

Za ing. goddarstva je promoviral Remje Ciril Borut iz Trbovelj. Skladno čestitajo domači!

Mladim inženirjem Pečniku, Razdevšku, Leganu in Remecu za diplomsko na goddarski fakulteti v Ljubljani iskreno čestita prijatelj oca iz Svedske.

OCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
LUZBA ZA NUJNE OBISKE NA OLNIKOVEM DOMU OD 20. DO URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD
dr. Suhač Marko, Zdravstveni dom Bežigrad, tel. 31-266, v odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-200.

Zdravstveni dom SSKA
dr. Gašperlin Janez, Cernečeva 31, tel. 22-531.

Zdravstveni dom CENTER
dr. Vrblca Milena, Miklošičeva 24, tel. 39-151. Za obiske otrok ista tel. številka.

Zdravstveni dom VIC
dr. Strukelj Milan, Prešernova 1-III, tel. 21-797. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, TRG mladinskih delovnih brigad št. 3 od 8. ure do 14. ure tel. 21-797.

Zdravstveni dom MOSTE
dr. Peček Anton, Titova 29-b, tel. 32-700. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK
dr. Levstak — velikonja Judita, Dolenska c. 37, tel. 22-034. V odsotnosti zdravnika kličite tel. v Ljubljani 30-590. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje

ZA SLADKOVNE TURISTE
Gostišče »NA KLANCU« Jernej pri Portorožu vam nudi domači pečat istisne vina. V vsakem času dobite pristna domača topla in mrzla jedila ter najboljša istrska vina.

MLEKO ZA SONČENJE »EVELINE«
proti rdečenju in opeklinam pri sončenju so dobite drogerijski!

POZOR! Če se mudite na plaži Semedela pri Kopru ne pozabite obiskati gostišča »NA OBALI«. Ob vsakem času dobite pristna domača topla in mrzla jedila ter najboljša istrska vina.

VARIETE »COLOR« Zagreb bo gostoval na »Mariborskem tednu z internacionalnim variete programom do 5. avgusta 1958. Vsač dan 3 predstave, ob 18 in 20.30 uri.

TURISTI! Gostišče »Zabnik« Obrov na cesti TRST-REKA nudi narazek s pršutom, toplja jedila po naročilu in pristno kapljico Pridite!

SRBI MED PRSTI NA NOGAH! mate bolečo razpoko? Vsega tega ni, če uporabite preparat »NO-GIS«, ki ga dobite v drogerijah in lekarnah.

ZAKAJ ULTRAGIN MLEKO za sončenje? Ker je to specialen produkt za zaščito pred prehudim soncem. Zahtevatve ga v drogerijah in parfumerijah.

Parquet ostane vedno čist in nov brez škrlatja, ako ga premazate »ME-LUX« lakom. Nabavite ga pri »Oprematehni«, Ljubljana, Križičeva 3.

RADIO
Poročila: 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30—22.00, 22.55.
5.00—8.00: Dobro jutro! (pisan glasbeni sporok) — vmes ob 6.30 do 6.50: Reklama in obvestila; 6.40—6.45 Naš jednik; 8.05: Beski in njihova rodna pesem. (Ponovitev oddaje z dne 16. VII.); 8.30: Variete na valu 3271 (ponovitev); 9.30: Jules Massenot: Koncert za klavir in orkester v Es-duru; 10.10: Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Minka Skoberne, 10.30: Trobente in godala; 11.00: Za dom in ženo; 11.10: Od arje do arje; 12.00: »Na zelenih slovenskih livadah« (Igra ansambel Srečka Divač); 12.15: Kmetijski nasveti — Ing. Bogdan Ferlic: Možnosti za širjenje hmelja v Sloveniji; 12.25: Predstajmo naš zabavni album; — 12.45: Chopinove skladbe igra pianist Dima Lipatti; 13.15: Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30: Popularna skladba domačih avtorjev; 14.00: Pol ure razvedrila s solisti; 14.30: Turistična oddaja; 14.45: Iz Faltove »Španske ljudske suite«; 15.15: Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40: Iz evroevne književnosti — Hans Kirk; Dekle z mandolino; 16.00: Koncert ob štirih; 17.10: Pesmi in pisa jugoslovanskega narodov; 17.50: Zvezdski terminoz; 18.00: Iz naših kolektivov; 18.30: Helter Villa-Lobos; Rude počma; 18.45: Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 19.00: Zabavna glasba vmes obvestila; 19.30: Klame; 19.30: Radijski dnevnik; — 20.00: Skladbe Marija Kogoj poje zbor Slovenske filharmonije p. v. R. Simonič; 20.15: Zvezdski zunanje politični pregled; 20.30: Blaž Arnič: Osmi simfonija »Na domači grudi«; 21.15: Oddaja o morju in pomorskih; 22.15: Jean Martinon: Godalni kvartet op. 43. (Izjava Ljubljanski rodani kvartet); 22.41: Nočna melodija z orkestrom Mantovani; 23.00—23.15 in 23.30—23.45: Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
16.00: Lahka glasba; 17.00: Razgovor z volivci; 17.15: Ljubljanska kronika in obvestila; 17.30—18.00: Za ljubitelje opernih melodij.

PEDISAL
ohrani noge zdrave, jim podeli svežost in prožnost
Lekarna-parfumerije.

MALIOGLAS
MOTORNO KOLO kupim. Plačam gotovino! takoj. Ponudbeni pred »Cimprej«; 16497-5
NATAKARICO, lahko začetnico, sprejme v stalno zaposlitev. Gotovina Marinsk, Naklo, Kranj; 16393-1

DERMOVIT
učinkovito sredstvo proti vsem kožnim nevednostim, lisajem, ekcemom, potenju nog, srbečicam, izsušenju, vnetju kože po britju itd. Dobite ga v vseh apotekah v Ljubljani, Strelška ul. 24, telefon 31-796.

MLEKO ZA SONČENJE »EVELINE«
proti rdečenju in opeklinam pri sončenju so dobite drogerijski!

POZOR! Če se mudite na plaži Semedela pri Kopru ne pozabite obiskati gostišča »NA OBALI«. Ob vsakem času dobite pristna domača topla in mrzla jedila ter najboljša istrska vina.

VARIETE »COLOR« Zagreb bo gostoval na »Mariborskem tednu z internacionalnim variete programom do 5. avgusta 1958. Vsač dan 3 predstave, ob 18 in 20.30 uri.

TURISTI! Gostišče »Zabnik« Obrov na cesti TRST-REKA nudi narazek s pršutom, toplja jedila po naročilu in pristno kapljico Pridite!

SRBI MED PRSTI NA NOGAH! mate bolečo razpoko? Vsega tega ni, če uporabite preparat »NO-GIS«, ki ga dobite v drogerijah in lekarnah.

ZAKAJ ULTRAGIN MLEKO za sončenje? Ker je to specialen produkt za zaščito pred prehudim soncem. Zahtevatve ga v drogerijah in parfumerijah.

Parquet ostane vedno čist in nov brez škrlatja, ako ga premazate »ME-LUX« lakom. Nabavite ga pri »Oprematehni«, Ljubljana, Križičeva 3.

RADIO
Poročila: 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30—22.00, 22.55.
5.00—8.00: Dobro jutro! (pisan glasbeni sporok) — vmes ob 6.30 do 6.50: Reklama in obvestila; 6.40—6.45 Naš jednik; 8.05: Beski in njihova rodna pesem. (Ponovitev oddaje z dne 16. VII.); 8.30: Variete na valu 3271 (ponovitev); 9.30: Jules Massenot: Koncert za klavir in orkester v Es-duru; 10.10: Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Minka Skoberne, 10.30: Trobente in godala; 11.00: Za dom in ženo; 11.10: Od arje do arje; 12.00: »Na zelenih slovenskih livadah« (Igra ansambel Srečka Divač); 12.15: Kmetijski nasveti — Ing. Bogdan Ferlic: Možnosti za širjenje hmelja v Sloveniji; 12.25: Predstajmo naš zabavni album; — 12.45: Chopinove skladbe igra pianist Dima Lipatti; 13.15: Zabavna glasba, vmes obvestila; 13.30: Popularna skladba domačih avtorjev; 14.00: Pol ure razvedrila s solisti; 14.30: Turistična oddaja; 14.45: Iz Faltove »Španske ljudske suite«; 15.15: Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 15.40: Iz evroevne književnosti — Hans Kirk; Dekle z mandolino; 16.00: Koncert ob štirih; 17.10: Pesmi in pisa jugoslovanskega narodov; 17.50: Zvezdski terminoz; 18.00: Iz naših kolektivov; 18.30: Helter Villa-Lobos; Rude počma; 18.45: Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 19.00: Zabavna glasba vmes obvestila; 19.30: Klame; 19.30: Radijski dnevnik; — 20.00: Skladbe Marija Kogoj poje zbor Slovenske filharmonije p. v. R. Simonič; 20.15: Zvezdski zunanje politični pregled; 20.30: Blaž Arnič: Osmi simfonija »Na domači grudi«; 21.15: Oddaja o morju in pomorskih; 22.15: Jean Martinon: Godalni kvartet op. 43. (Izjava Ljubljanski rodani kvartet); 22.41: Nočna melodija z orkestrom Mantovani; 23.00—23.15 in 23.30—23.45: Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
16.00: Lahka glasba; 17.00: Razgovor z volivci; 17.15: Ljubljanska kronika in obvestila; 17.30—18.00: Za ljubitelje opernih melodij.

HONORARNO zaposlitev iščem. — Sprejemam kakršno koli delo. — Naslov v ogl. odd. 16366-1
NAJEMNIKA sprejemam tako: (posredno vohod) proti plačilu za eno leto vnaprej. Naslov v oglaševnem oddelku. 16325-9
IŠČEM SÓFERJA za tovarni avto. — Semrajc Ljubljana, Tomčevska 31. 16431-1
KNJIGOVODJO za večletno prakso v samostojnem vodenju in poslovanju. Pogoji: kvalificiran trgovski pomočnik sprejemamo. Nastop službe takoj. Kmetijska zadruga z o. i. Dobrunje. R 2112-1

TRGOVSKO podjetje »Pri Kekcu«, Ljubljana, Celovška cesta 51, 82 razpisuje naslednja delovna mesta: adm. administratorja, trgovske pomočnike (ce) za Non-Stop, trgovske vajence. Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. Zglašite se v upravi podjetja.
RAZPIŠI. Komisija za sklepanje in odobrevanje delovnih razpisov: GP Gradbenik, Izola, razpisuje naslednja delovna mesta: 3 kvalificiranih strojnikov za gradbene stroje na pogon z Diesel in Benzijskimi motorji; kvalificiranega strojnika za stolpa; 2 žerjavista — s pooblastitvijo; Samska stanovanja so zagotovljena, družinska po dogovoru. Plača po dogovoru. Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na GP Gradbenik, Izola do 10. 8. 1958, R 2123-1
ZAVOD za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani, Linhartova št. 51, razpisuje mesto: 1. zdravnika splošne prakse, z dovršenim staženim strokovnim izpitom, psihologa z diplomo iz psihologije, 3. dva fizioterapevta z diplomami višje fizioterapevtske šole. Nastop službe takoj ali po dogovoru. R 2123-1

PEKOVSKEGA VAJENCA sprejemamo. — Javi naj se v pekarni »Novi Vodmat«, Zaloška cesta št. 33. 16432-3
VESPO 125 cm, prodam, Ogled od 16. ure dalje. — Poreber Aloiz, Ljubljana, Svabičeva 7, 16129-4
OTO 125 cm, prodam, Ogled od 16. ure dalje. — Naslov v ogl. oddelku. 16427-4
ZIDAN STEDILNIK na ploščice, dobro oblikovan, prodamo, Komenška 20-II, 16128-4

POSTELJNO MREZO, posteljni vložek in nočno omarico ugodno prodam. Naslov v oglaševnem oddelku. 16427-4
RABLJENA OKNA, kompletna, poceni prodam. Mala vas številka 46. 16108-4
ZA DOBAVO po dogovoru v cementu po tovarniških cenah ter zidno ročno in strojno opeko. — Naročila za vagonске količine pošljite na Agencijo Slovenija v Ljubljani, Kotnikova št. 6, telefon 30-685. R 2123-5

ENODRUŽINSKA HISA s sadnim in zelenjadnim vrtom, primerna za družinsko stanovanje, je na prodaj v južnem delu Ljubljane, šest minut od avtobusne postojanke. Naslov v ogl. odd. 16435-7
VSEIŽIVO enosobno stanovanje ali sobo kupim; dam tudi posojilo. Ponudbe pod »Dogovor« v oglaševnem oddelku. 16109-7
VISOKO NAGRADO dam tistemu, ki mi predloži sobo s kuhinjo. Naslov v ogl. odd. 16423-9

IŠČEM skromno sobico, lahko kabinet. Plačam dobro, event. ponudbeno. V gospodinjstvu. Ponudbe pod »Skromna« pošljite oglaševni oddelku. 16417-9
DEKLE z dežele išče za tri mesece skromno stanovanje, kjerkoli na deželi. Naslov v oglaševnem oddelku. 16413-9

MARIBOR
Petek, 25. julija
dežurna lekarna: »Melje«, Meljska c. 2.

RADIO
5.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti, 8.15—8.30 Skladbe slovenskih avtorjev; 8.30—8.35 Komorni zbor p. v. R. Sika; 8.35—8.40 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10 do 17.30 Zabavna glasba; 17.30 do 17.40 kulturno prosvetna razgladi; 17.40—18.00 Domače naprave Izvajajo Pohorski fantje in Planinski oktet.

NARODNO GLEDALIŠČE
V MARIBORU
v času »MARIBORSKEGA TEDNA«
Sobota, 26. jul., ob 20: Borodin — »Knez Igor«, Izven, Nedelja, 27. jul., ob 20: Verdi — »Traviata«, Gostuje tenorist Emilio Tosutti in baritonist Marcel Ostashevski, Izven, Torek, 29. jul., ob 20: Verdi — »Traviata«, Gostuje tenorist Emilio Tosutti in baritonist Marcel Ostashevski, Izven, Sreda, 30. jul., ob 20: Borodin — »Knez Igor«, Izven, Petek, 1. avg., ob 20: Večer opernih artil. Na centralnem stadionu v Ljudskem vrtu, Sobota, 2. avg., ob 20: Verdi — »Aida«, Izven, Nedelja, 3. avg., ob 20: Smetana — »Frodana nevesta«, Izven.

»Žito«
Ljubljana, Cufarjeva 2
potrebujete:
SOFERJE TOVORNH
AVTOMOBILOV
ADMINISTRATORKO
(stenoaktlografko),
EMBALAŽNE DELAVKE
Ponudbe upravi podjetja.

Komisija za sprejem in odpušt delavcev podjetja
»ELEKTROVIGALO«
Ljubljana, Karlovska c. 19
razpisuje delovna mesta za
več kvalificiranih
ključavničarjev,
delavcev,
ki imajo vselej za priučitev v ključavničarski stroki
in več vajencev
4558-R

Na osnovi pravilnika o delovnih razmerjih člena 20 razpisuje upravni odbor podjetja **GLOBUS-SPEDIČJA** vodilno delovno mesto

KOMERCIALNEGA
DIREKTORJA
za mednarodni cestni in lokalni avto-promet

Pogoji: znanje vsaj enega tujega jezika, fakultetna izobrazba, soglasnost zunanje trgovinske zbornice, najmanj 5-letna praksa na vodilnem del. mestu v komercialni službi.
Prošnje vložite na gornji naslov do 31. t. m.

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi našega dragega
JANEZA LIKARJA

izrekamo iskreno zahvalo. Posebno podjetju »Petrol«, organizaciji ZKS, godbi, pevskemu zboru, govornikom za poslovilne besede, darovakem vencev in vsem ostalim organizacijam.
Zalujoča žena, sin in sorodstvo
Zalog pri Postojni, 22. VII. 1958

RAZPIŠ
UPRAVNI ODBOR ZDRAVILIŠČA SLATINA RADENCI (zdravstvena ustanova) razpisuje sistematizirano mesto **GLAVNEGA RAČUNOVODJE**
Pogoji: višja, ozir. srednja strokovna izobrazba s pet letno prakso. Kandidati gostinske stroke imajo prednost.
Prejemki po predpisih Zakona o javnih uslužbenih. Samsko stanovanje preskrbljeno. Nastop službe 1. 10. 1958. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite upravi zdravilišča do 1. avgusta 1958. 4550-R

Knjigarne!
Knjižnice!
»SLOVENSKI POROČVALEC« ima še na zalogi sledeče knjige:
RCI, platno (Bruno Frank) 460 din
HČI, polplatno (Bruno Frank) 390 din
IGRALEC, polplatno (Jack London) 580 din
IGRALEC, broširana (Jack London) 200 din
LADJA S PROKETIMI, broš. (H. Wendt) 440 din
KLJUČI SV. PETRA, polplat. (R. Peyrefitte) 485 din
LUPINICA, kartonirano (Vera Albreht) 340 din
MORSKA ROŽA, polplatno (Paul Vialar) 390 din
MOULIN ROUGE, celo platno (Pire le Mure) 900 din
O CLOVEKOVI DEJAVNOSTI, polpl. (M. Kozina) 170 din
POSLEDNJI MOHIKANEK, I. del, karton (Cooper) 360 din
POSLEDNJI MOHIKANEK, II. del, karton (Cooper) 200 din
RAZKRINKANI VOHUNI, karton (Alan Hind) 310 din
MEDVEDIC NIVA, karton (Dž. O. Kervud) 120 din
IZKORISTITE ZNIŽANJE CEN!

PISMO IZ LONDONA O DELU MEDNARODNEGA KONGRESA

Kemične snovi za zaviranje raka

Odkritja znanstvenikov pri proučevanju rakavih obolenj — Pljučni rak narašča, vzrok česar je onesnaženje zraka in pretirano kajenje

V Royal Festival Hallu, največji londonski kongresni dvoran, je zasedal od 6. do 12. julija kongres za raka in internacionalna unija za borbo proti raku. Udeležba je bila zelo velika, saj se je zbralo preko 2400 zdravnikov in zdravstvenih delavcev iz 63 držav, da referirajo o svojih izkušnjah in napredku pri spoznavanju in zdravljenju rakavih bolezni. Poleg več kot 600 angleških zdravnikov se je udeležilo kongresa 520 Američanov. Tudi ruska delegacija je bila velika (54). Jugoslovani nas je bilo 7. Kongresna dvorana kakor tudi sosednja Countyhall sta bili od jutra do večera kot Babilon, kjer se govori v vseh jezikih sveta, sklepajo se nova poznanstva in obnavljajo stara iz prejšnjih kongresov. Vsak narod se zanima za napredek drugega, kajti zelo so različni pogoji, pod katerimi živijo ljudje v raznih delih sveta, vse pa združuje ista misel in ista želja — najti najboljšo in najbolj uspešno pot za ozdravljenje raka.

Znanosti. Biolog, biokemik, fiziki, zdravniki, statističarji — vsak skuša na svojem področju prispevati k rešitvi vprašanja raka, ki je gotovo danes eden najvažnejših zdravstvenih problemov, ki zanima vse človeštvo.

Ze v otvorilnem govoru sta poudarjala prezident kongresa sir Stanford Cade in prezident internacionalne unije prof. Baisn, da so rakave bolezni na svetu v porastu in da moramo smatrati razne dolgotrajne dražljaje, katerim je človeštvo vedno bolj izpostavljeno, kot enega glavnih vzrokov za ta porast. Zrak je posebno v mestih okužen od dima tovarn, saj in izpušnih plinov raznih motorjev, in vsak dan bolj stojimo pod vplivom kemičnih snovi, ki jih rabimo v vsakdanjem življenju in ki vplivajo dražeče na organizem. Poudarjala sta tudi vpliv pretiranega kajenja, ki je

kemična sredstva, ki bi vplivala na rakavo celico.

V tej smeri so na kongresu največ pokazali Američani in Angleži, ki so referirali rakavo rast. Rusi, so pa na zelo obsežnem materialu prikazali izsledke in uspehe pri opicah in tudi Francozi so našli več snovi, ki povzročajo in zavirajo rakavo rast. Zato bomo že sedaj mogli kemična sredstva uporabljati v začetku zdravljenja in ne samo v poznih stadijih kot doslej. Drugo najvažnejše vprašanje, o katerem so največ obravnavali na kongresu, pa je bilo zgodnje spoznavanje in zgodnje zdravljenje. Uporabljajo se sedaj najrazličnejše metode zgodnjega mikroskopskega ugotavljanja bolezni, kar je tudi zelo nazorno prikazala razstava, ki so jo organizirali razni veliki raziskovalni centri v Evropi in Ameriki.

Pljučni rak je po vseh statistiki, ki so jih objavili v zadnjih letih, v porastu in zelo se je poudarjal kot vzrok temu porastu onesnaženje zraka ter pretirano kajenje. Zato je priporočilo mladim ljudem, da se ne navadijo kaditi, kajti vsled brez kroničnega draženja tudi kajenje bo do tekom življenja vedno bolj izpostavljeni drugim dražljajem, katerim se ne bodo mogli izogniti. Seveda stremi tobačna industrija zdaj

za tem, da najde sredstva, d. izloči oziroma poskuša vezati nevarne snovi, ki se tvorijo pri izgorevanju tobačnega papirja in tobaka. S tem se bo zmanjšal dražeč vpliv nikotina.

Internationalna unija za borbo proti raku, ki je zasedala v okviru kongresa, je zbrala referate o organizaciji borbe proti raku iz vseh držav, ki so vključene v unijo. Tudi mi Slovenci smo se udeležili z referatom, ki smo ga tiskali v obliki brošure, za katero je bilo dosti zanimanja. Zal pa organizacija naše zdravstvene službe za zatiranje raka še ni na taki višini, kot so jo prikazale mnoge druge države, kot USSR, Amerika, Poljska, Anglija, Francija, Madžarska in tako dalje.

Prikazanih je bilo tudi več število znanstvenih filmov, posebno razne redke operacije ter več propagandnih filmov za vzgojo prebivalstva. Med temi smo prikazali tudi naš film o raku na maternici, ki je bil z odobravanjem sprejet.

Omembe vredna je bila tudi razstava o eksperimentalnem delu velikih znanstvenih centrov Evrope in Amerike in razstava vse pomembne strokovne literature zadnjih let. Prihodnji internationalni kongres bo v Moskvi leta 1962, organizacijski predkongres pa leta 1960 v Tokiu.

Delo kongresa se je razvijalo v več kot 500 referatih, v katerih se je obravnavalo probleme rakavih bolezni iz vseh vidikov

Drobiž

Javna knjižnica v Toledu (ZDA) je zahtevala po 76 letih vrnitev izposojene knjige. Ker je knjiga dragočena in danes redka, je moral vrnik izposojevalca plačati 500 dolarjev penala.

Nov stroj, ki obratuje pod elektronsko kontrolo in ki so za montirati v ZDA, izdelala 2000 žarnic na minuto.

Na Japonskem so si omislili originalno zdravilo za alkoholizem. Ko se sprostijo v polje, s katerim morajo poslušati magnetofonski trak, na katerem so posneli vse, kar so govorili v pijanosti...

V Haifi (Izrael) so konstruirali hladilnik na sončno energijo.

Francoz Jacques Esterle je konstruiral vizualnik, ki ne more nikoli odpovedati. Ob strani vizualnika je vodilna, v kateri je nekaj rezervnih vizualnikov...

V Parizu je med 12.000 soferov takoj 200 žensk. Prometna policija je ugotovila, da ženske-šoferice ne povzročajo nobenih prometnih nesreč.

Satovnica

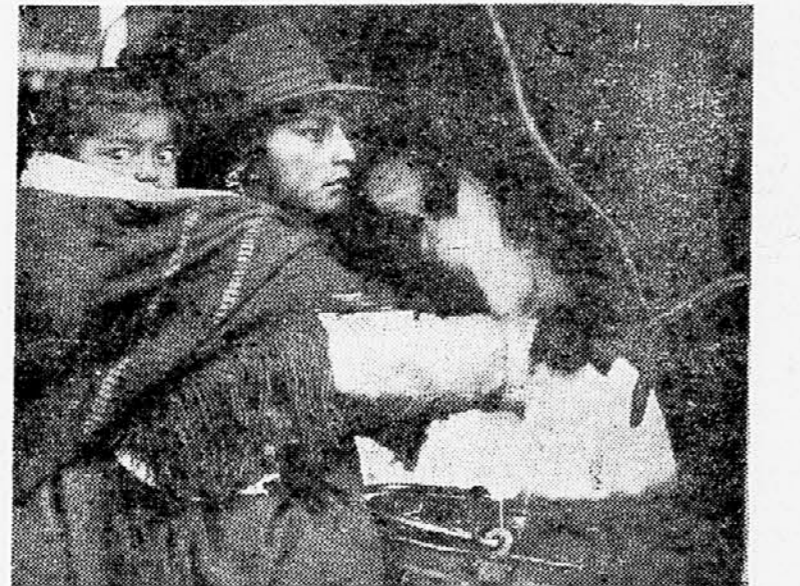
Beseda se začne vpisovati v polje s številko nato pa tečejo naprej v smeri kazalca na uru.

- izobražen, civiliziran, 2. preprosta zmečka jed (sok), 3. puška, 4. grški modrijan, katerega poslednje dneve je opisal Platon, 5. postaven lepo rasel, 6. del in pesnik, 7. dvodnevna ženska obleka.

REŠITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1. poteza, 7. Foto-kar, 8. oven, 9. P. N., 10. lep, 11. pri, 12. (Josip) Stitjar, 13. Klek, 14. Amerika, 15. kolina.

Navpično: 4. (Edvard) Kardelj.

Ves prestrašen strmi mali Indijanček v moža, ki je hotel le fotografirati njegovo mater pri molži. Ta prizor je iz mekarske farne v južnoameriški republiki Ekvador. Farmo so ustanovili in jo vodijo strokovnjaki Mednarodne organizacije za prehrano in kmetijstvo v okviru tehnične pomoči

poleg gori omenjenih tudi eden glavnih vzrokov za močno naraščanje pljučnega raka.

V zadnjem desetletju pa so prišli že vplivi umetnih radioaktivnih snovi (izotopov) in njihova uporaba v vseh panogah modernega življenja, ki grozijo — ne glede na uporabo atomske energije v vojne namene — človeštvu z uničenjem.

Največjo važnost polagamo sedaj na spoznavanje rakove celice, katere sestav in funkcijo se je posrečilo že zelo dobro proučiti. Zal pa še ne poznamo osnovnega mehanizma nastanka raka, ne vemo torej, kdaj in zakaj se zdrava celica izpremeni v rakavo.

Več »agensov«, vedno več snovi in drugih vplivov poznamo, ki pod določenimi pogoji povzročajo rakavo rast, tako na primer več sto kemičnih snovi, od katerih so nekatere, ki tudi v vsakodnevnem življenju vplivajo na človeka.

Tak »agens«, ki povzroči pri poskusni miški raka, more napraviti v drugih živalih najrazličnejše tumorje, ki jih pa moramo zopet preprečiti z imunizacijo z zajčjim antiserumom. Na podlagi stotisočev eksperimentov na živalih in na podlagi ključnih izkušenj z uporabo določenih hormonov pri nekaterih vrstah raka, pa stremi medicina vedno bolj za tem, da bi našla

stikah Evrope in Amerike v porastu in zelo se je poudarjal kot vzrok temu porastu onesnaženje zraka ter pretirano kajenje. Zato je priporočilo mladim ljudem, da se ne navadijo kaditi, kajti vsled brez kroničnega draženja tudi kajenje bo do tekom življenja vedno bolj izpostavljeni drugim dražljajem, katerim se ne bodo mogli izogniti. Seveda stremi tobačna industrija zdaj

S KOPALISKA

— Ga vidiš, kako se vsakokrat napihne, kadar gre mimo te plavalke?!

Prof. dr. Leo Savnik

V veselje ali pod vodo?

Več znanstvenikov, na čelu z Nobelovim nagradjencem Amerikancem dr. Earl Sliferjem, se je izjavilo proti poletom v veselje. Dr. Slifer je omenil vprašanje pogonskih goriv, ki mora biti rešeno tako, da se medplanelno prometno sredstvo lahko vrne na Zemljo. Velika razlika v temperaturi med stranjo ladje, obrnjene proti Soncu in nasprotni strani, bo postavila konstrukterje pred izredno hud problem. Kot težko rešljivo nalogo je označil dr. Slifer izkrcavanje na Marsu. Vode in oblakov gotovo ni na tem planetu, v puščavskem svetu pa razsajajo tako močne burje, kakršnih ne poznamo na Zemlji. Podnevi je temperatura +25, ponoči pa —67 stopinj. Mars je manjši od Zemlje, njegovo starost cenijo na tri milijarde let, medtem ko

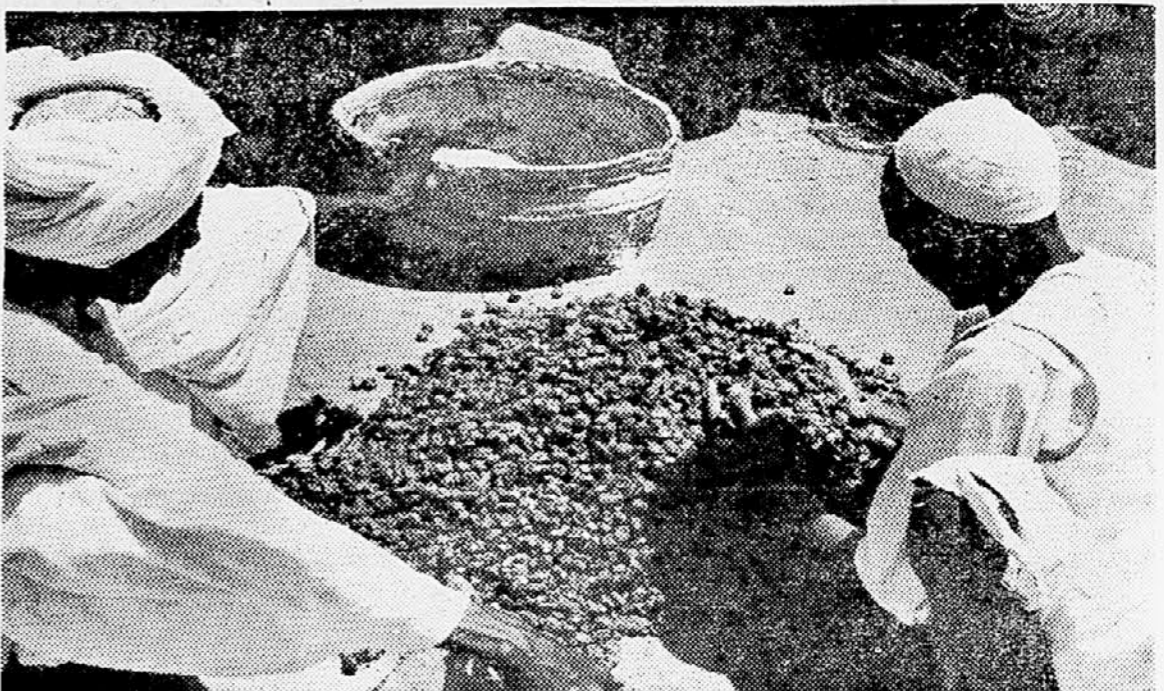
bo naš planet podoben Marsu čele čez milijardo let.

Dr. Slifer pravi, da bi ljudje storili bolje, če bi ne šli v veselje, marveč pod vodo. To priporoča tudi upravnik medicinskega inštituta ameriške mornarice, dr. Vonda. Slednji je mnenja, da je treba proučiti možnost gradnje celih mest pod morsko gladino. Prepričan je, da bi se življenje v globini okrog 50 m pod morjem ohranilo v orjaškem umetnem mehurju. Dva osnovna pogoja za ohranitev življenja, kisik in energija, bi lahko črpali neposredno iz vode.

Hrana za ljudi, ki bi živeli pod vodo, bi dajale morske alge. Z današnjimi tehničnimi sredstvi to ni nemogoče. Ni daleč čas, ko bodo ljudje izkoriščali rudnike na dnu morja in boj za surovine in pogonska sredstva morda ne bo več tako nevaren.

Hotel je razredčit preobjudeni svet

Tragična drama, ki jo poznamo le iz pripovedk o Divjem Zapadu, se je odigrala pred kratkim v keraju Cuba v Novi Mehiki (ZDA). 47-letni rudosledec urana Norman Foote se je vozil v svojem jeepu po mestu in začel nenadoma streljati brez pravega vzroka na mimoidoče. Pri tem je smrtno zadel 12-letno deklico Arleno Cebada, njeno mater težko ranil, njen brat pa je umrl na posledicah strela v trebuh med prevozom v bolnico. Po 24 urah zasledovanja ga je našla s pomočjo skupine indijancev iz roda Apačev policija v brdih severno od Llavea. Okovanega so pripeljali v Cubo. Pri zaslišanju je dvojni mordec — verjetno gre tu za umobolnega — povedal, da je »hotel je nekolič razredčiti preobjudeni svet«.

Prizor s trga v Omduhama (Sudan), mestu ob Nilu

Lov na školjke

Redki so tisti, ki so kdaj silili o donosnem poklicu, ki cvete na obalah Donave in Spodnje Save. To je lov na školjke. Prvikrat so pri nas začeli loviti sladkovodne školjke pred 26 leti. Obala Donave med Ivanovim in Velikim Gradištem je bila že takrat znano lovišče. Danes lovijo na Donavi vse do madžarske meje, pa tudi na Savi, zlasti okoli ustja Drine.

Pribor za lov je preprost: železne grablje z železnim pol-

obročem, na katerem je pritrjen velik sak. Grablje spustijo iz čolna na dno in jih vlečejo na 10–20 metrov dolgi vrvi za čolnom. Ko rečno blato in pesek napolnita sak, ga izvlečejo. Pri tem je treba napeti vse sile in utrujeni ribiči so veseli, če najdejo v blatu 20–30 školjk. Zgodilo pa se je že, da je srečni ribič ujel z enim zajetjem 150 do 200 školjk. Zlasti so radodarni ustje Drine in mesta, kjer še nihče ni lovil.

Ribiči prodajajo školjke raznim industrijskim podjetjem, ki izdelujejo iz lupin raznovrstno blago predvsem gume. Kljub naporom, ki jih terja zbiranje školjk, se je lov tako razmahnil, da odgovorni organi že razmišljajo o tem, da bi razširili

tudi na donosne školjke zakon o zaščiti narave. Školjk, ki bi bile primerne za industrijsko predelavo, je namreč vedno manj. Treba pa je 7–8 let, da se iz mlade školjke razvije odrasla žival.

Mnogo govorjenja je povzročilo tudi življenje lovcev na školjke. Delajo po soncu in dežju, od ranega jutra do večera. Zanje ne veljajo letni časi. Loviti prenehajo samo takrat, kadar reka zamrzne ali pa je voda previšoka. Zaradi oddaljenosti od naselij poznajo samo suho hrano: kruh, sir, slanino, čebulo. Da bi ulovili in spekli ribo, jim ne pride na misel. Ne utegnajo... Njihovo zdravje zato seveda precej trpi. Potrebni bodo odločni socialni posegi.

V iranskem mestu Isphahan je še vedno zelo živa domača umetna obrt. Zaslediti je celo nekakšne evrope, podobne listim, ki smo jih poznali v srednjem veku v Evropi. Živopisni bazar se vije cele kilometre skozi dolge in ozke ulice ter galerije, kjer se skozi kupole čudovito preliva svetloba (Foto: UNESCO — Mare Riboud)

BRUNO FISCHER

Mišnjeni Kovček

49

Kmalu je voda začela šumeč vdirati iz cevi. Molly se, me je dotaknila z ramo. Nisva se mogla objeti, ker sva imela roke zvezane na hrbtu. Celo to tolažbo so nama vzeli. Samo drug poleg drugega sva lahko stala.

»Hladno je, dragi. Tega ne bom dolgo zdržala.«

»Nasloniva se na zid.«

Stopala sva skupaj po vodi in se ustavila pri zidu. Naslonila sva se nanj, tako da sva bila obrnjena drug proti drugemu. Od zunaj so se slišali glasovi, toda prav nič ni bilo važno, kaj so se pogovarjali.

Voda, ki je dotekala, je bila ledeno mrzla. In ko je začela z vso silo vdirati v rezervoar, naju je ločilo.

»Kaj je s teboj, Molly?«

Zasmejala se je, pa ne povsem naravno. »Čudovito se počutim. Moti me samo to, da sem nekoliko mokra.«

»Kje pa si?«

»Tu. Vedno bom prav blizu tebe, dragi. Celo pokopali naju bodo skupaj.«

Odbredel sem k njej. V tej luknji nisva mogla biti daleč narazen. Kmalu sem bil pri njej. Čutil sem, kako so ji popustile mišice, ko je naslonila brado na moje prsi.

»Nikar ne omagaj,« sem rekel.

Spet se je zasmejala. Nato je umolknila in se zravnala.

»Zakaj pa ne bi? Ali ni prav vseeno?«

»Morda je res, le da bo toliko huje za tistega, ki bo ostal.«

»Morda že,« je rekla odsotno.

Zid je bil komaj za korak proč. Naslonila sva se nanj in poslušala šumenje vode. Na kolkih sem čutil valčke in zdaj pa zdaj mi je padla kaka kaplja vode na obraz. Od neke blizu sem slišal šklepetanje. Nekaj časa sem bil radoveden, kaj bi to bilo, potem pa sem spoznal, da Molly šklepetajo zobje. Moji pa so stiskali spodnjo ustnico.

»Dragi, pravijo, da je utopitev prijetna smrt,« je rekla.

»Ni tako hudo, kot če umreš od žeje.«

»Lepa tolažba.«

»Samo čakanje je strašno. Saj ni treba, da bi se mučila. Jaz se bom potopila.«

»Ne!«

»Zakaj pa ne? Samo spustiš se. Zakaj pa ne?«

»Za božjo voljo, Molly. Počakaj!«

»Na kaj pa naj bi čakala. Da bi mi voda segala čez glavo?«

Rufus je rekel, da bo trajalo nekaj ur. Saj tako ne bi mogla stati tako dolgo na nogah. Toda zakaj bi stala in čakala? Zakaj?«

Na to ni bilo pametnega odgovora. Toda človek, ki umira, ne išče razuma, ampak se samo oklepa življenja. Ne glede na upanje ali razum.

»Morda si bodo pa premislili in naju pustili ven,« sem rekel.

»Ne delaj si utvar. Saj mi ni žal umreti. Ničesar nimam, za kar bi hotela živeti.«

»Prekletlo! Jaz pa imam!«

»Vem,« je rekla tiho in žalostno. »Zeno, hčerko. Žal mi je, da sem te zapletla v to.«

»Nikar ne govori tako. Saj je bila to moja zamisel.«

»Ne.« Naslonila se je name. »Poljubi me, dragi.«

»Ne še popustiti.«

»Nekaj časa še ne bom. Poljubi me.«

Nagnil sem glavo in nenadoma sem zagledal njen obraz. Nisva se bila še poljubila, ko naju je osvetlil pramen svetlobe.

»Se vedno šta na nogah,« je ugotovil Rufus. »Kako vama je pa včas tam doli?«

Odbredel sem pod loputo. »Nimam ga!« sem zavpil vanj.

»Nimam! Nimam! Nimam! Ali ne moreš razumeti, da ga nimam?«

Svetilka je ugasnila. Sedaj sem ga videl. Mesečina ga je osvetljevala, ko je čepel poleg lopute. Gledal je proti nekomu, ki ni bil na pokrovu.

»Nismo na pravi poti,« je rekel. »Še mumija bi spregovorila.«

»Pa ga mora imeti,« je divje odgovorila Tilly.

»Stavim, da ga nima. Kaj pa bi izgubil, če bi spregovoril. Saj se ni poizkusil niti pogoditi.«

Nekaj časa je bilo vse tiho. Nato pa je Tilly rekla: »Zapri loputo!«

»Kaj pa bomo imeli od tega. Samo rezervoar bomo morali očistiti, ko ju bomo potegnili ven,« se je Rufus uprl.

»Ga bomo pa očistili. Računa, da bomo v zadnjem hipu popustili.«

»Oslarija! Še mumija bi spregovorila, če bi jo vtaknili tja noter.«

»Kaj pa predlagas? Da ju spustimo?«

»Ne, tega pa res ne moremo.« Rufus se je spet obrnil k meni. »Zdaj si pa tam, prijatelj. Ali bi rad še kaj povedal?« Sklonil sem glavo. S treskom naju je objela spet tema. Noge so mi bile zelo težke, ko sem bredel nazaj k Molly.

S telesom sem se zaletel v steno. Ni je bilo. Premikal sem se ob steni in prišel do kota, pa je še vedno ni bilo.

»Molly!« sem zavpil. »Za božjo voljo, Molly!«

»Tu sem,« mi je mirno odgovorila tema.

Šel sem bil k napačnemu zidu. Našel sem jo naslonjeno na sosednji zid in stisnil sem se k njej.

»Ne bi se potopila, ne da bi ti prej povedala. Ali opažaš, kako visoko je že voda?«

»Res je malo više.«

»Do prsi mi sega. In noge so mi utrujene in otrple. Tudi če bi hotela čakati do konca, ne bi mogla.«

»Še malo počakaj.«

Zasmejala se je, tokrat že malo histerično. »Da bi naju Rufus rešil? Če naju potegne ven, dragec, bo to storil samo zato, da bi naju ustrelil kje zunaj, ker noče, da bi najini trupli pokvarili vodo.«

»Počakaj,« sem rekel.

»Poskusila bom, ljubi.«

»Samo čakanje je strašno. Saj ni treba, da bi se mučila. Jaz se bom potopila.«

»Ne!«

»Zakaj pa ne? Samo spustiš se. Zakaj pa ne?«

»Za božjo voljo, Molly. Počakaj!«

»Na kaj pa naj bi čakala. Da bi mi voda segala čez glavo?«

Rufus je rekel, da bo trajalo nekaj ur. Saj tako ne bi mogla stati tako dolgo na nogah. Toda zakaj bi stala in čakala? Zakaj?«

Na to ni bilo pametnega odgovora. Toda človek, ki umira, ne išče razuma, ampak se samo oklepa življenja. Ne glede na upanje ali razum.

»Morda si bodo pa premislili in naju pustili ven,« sem rekel.

»Ne delaj si utvar. Saj mi ni žal umreti. Ničesar nimam, za kar bi hotela živeti.«

»Prekletlo! Jaz pa imam!«

»Vem,« je rekla tiho in žalostno. »Zeno, hčerko. Žal mi je, da sem te zapletla v to.«

»Nikar ne govori tako. Saj je bila to moja zamisel.«

»Ne.« Naslonila se je name. »Poljubi me, dragi.«

»Ne še popustiti.«

»Nekaj časa še ne bom. Poljubi me.«

Nagnil sem glavo in nenadoma sem zagledal njen obraz. Nisva se bila še poljubila, ko naju je osvetlil pramen svetlobe.

»Se vedno šta na nogah,« je ugotovil Rufus. »Kako vama je pa včas tam doli?«

Odbredel sem pod loputo. »Nimam ga!« sem zavpil vanj.

»Nimam! Nimam! Nimam! Ali ne moreš razumeti, da ga nimam?«

Svetilka je ugasnila. Sedaj sem ga videl. Mesečina ga je osvetljevala, ko je čepel poleg lopute. Gledal je proti nekomu, ki ni bil na pokrovu.

»Nismo na pravi poti,« je rekel. »Še mumija bi spregovorila.«

»Pa ga mora imeti,« je divje odgovorila Tilly.

»Stavim, da ga nima. Kaj pa bi izgubil, če bi spregovoril. Saj se ni poizkusil niti pogoditi.«

Nekaj časa je bilo vse tiho. Nato pa je Tilly rekla: »Zapri loputo!«

»Kaj pa bomo imeli od tega. Samo rezervoar bomo morali očistiti, ko ju bomo potegnili ven,« se je Rufus uprl.

»Ga bomo pa očistili. Računa, da bomo v zadnjem hipu popustili.«

»Oslarija! Še mumija bi spregovorila, če bi jo vtaknili tja noter.«

»Kaj pa predlagas? Da ju spustimo?«

»Ne, tega pa res ne moremo.« Rufus se je spet obrnil k meni. »Zdaj si pa tam, prijatelj. Ali bi rad še kaj povedal?« Sklonil sem glavo. S treskom naju je objela spet tema. Noge so mi bile zelo težke, ko sem bredel nazaj k Molly.

S telesom sem se zaletel v steno. Ni je bilo. Premikal sem se ob steni in prišel do kota, pa je še vedno ni bilo.

»Molly!« sem zavpil. »Za božjo voljo, Molly!«

»Tu sem,« mi je mirno odgovorila tema.

Šel sem bil k napačnemu zidu. Našel sem jo naslonjeno na sosednji zid in stisnil sem se k njej.

»Ne bi se potopila, ne da bi ti prej povedala. Ali opažaš, kako visoko je že voda?«

»Res je malo više.«

»Do prsi mi sega. In noge so mi utrujene in otrple. Tudi če bi hotela čakati do konca, ne bi mogla.«

»Še malo počakaj.«

Zasmejala se je, tokrat že malo histerično. »Da bi naju Rufus rešil? Če naju potegne ven, dragec, bo to storil samo zato, da bi naju ustrelil kje zunaj, ker noče, da bi najini trupli pokvarili vodo.«

»Počakaj,« sem rekel.

»Poskusila bom, ljubi.«